

Ailə qurmaq istəyənlərin 12-də sifilis, 12-də qiçs aşkarlandı

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 iyul 2019-cu il Cümə № 141 (7311) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Hüquq müdafiəçiləri AŞ PA-dakı görüşlərdən danışdılar

"Azərbaycana qarşı "ikili standart" siyasəti insan haqları sahəsində problemlərin çözümünü ləngidir..."

yazısı səh.3-də

"Diqlas" yandı, "Lotos" da qiymətlər qalxdı - reportaj

yazısı səh.10-də

Sosial şəbəkələri tez-tez çökdürən səbəblər

yazısı səh.5-də

İrəvandan Xankəndinə müəmmal səfərlər: nə baş verir?

yazısı səh.11-də

Bakıda maskalı basqın işinin təfərrüatı - "Ev sahibi dedi ki..."

yazısı səh.14-də

Ermənilər Bakıya gəlməkdən yenə imtina etdilər - İrəvana gedək, getməyək?

yazısı səh.3-də

Tələbələrin "ali" problemi - yataqxana dərdi: ekspert çıxış yolları göstərdi

yazısı səh.12-də

Qarabağı görməyən gənc nəsil - onlar baba yurdunu sevirmi?

yazısı səh.12-də

Bir həftəlik tətillə puluna bir günlük çimərlik "səfası" - Xəzər sahilində "əl yandıran" qiymətlər

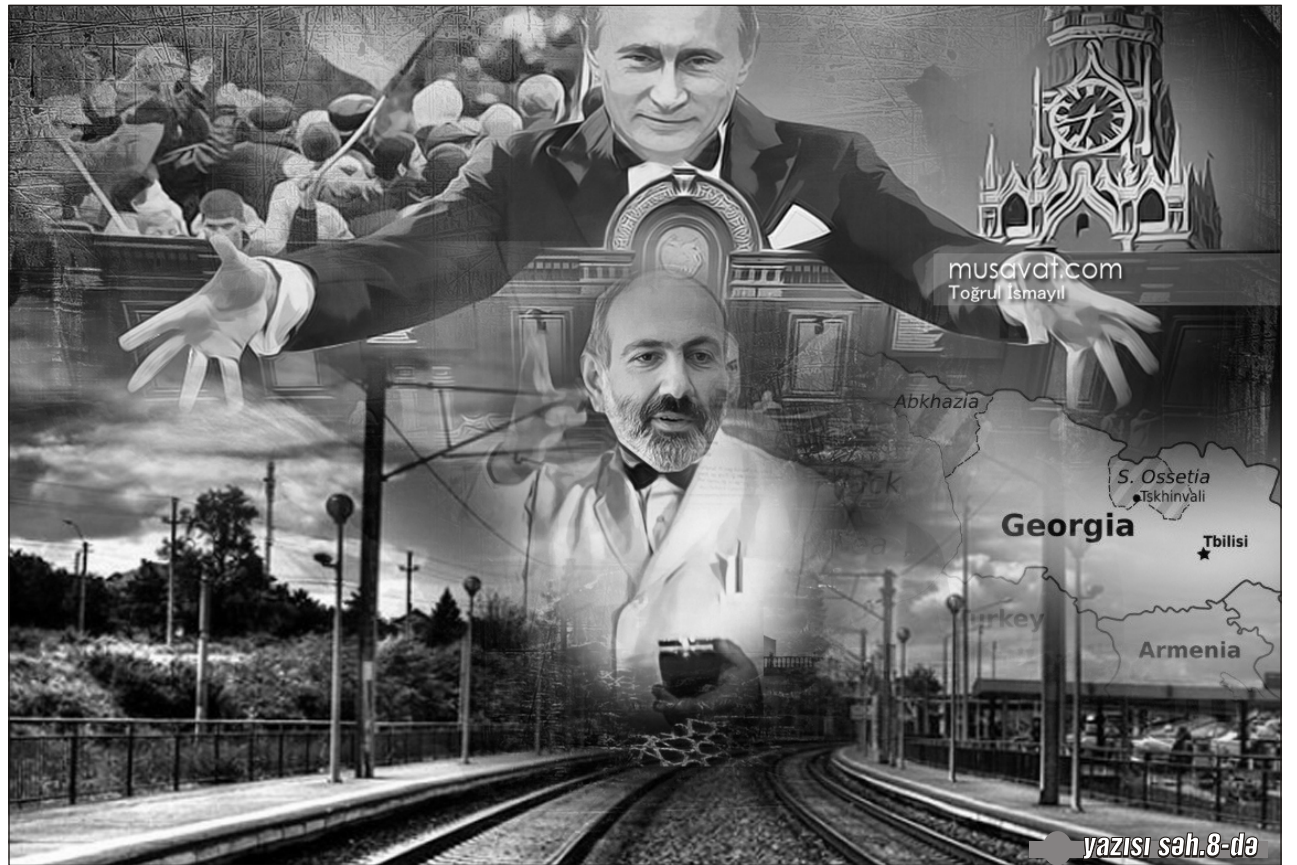
yazısı səh.14-də

Ölüm xəbəri yayılan Musa Yaqub "Yeni Musavat"a danışdı - sağ ikən "öldürülən" məşhurlarımız

yazısı səh.10-də

ERMƏNİSTANIN 2-Cİ DƏHLİZ ARZUSU GÖZÜNDƏ QALDI - FİASKO

Abxaziya dəmir yolunun açılması məsələsi gündəmdən çıxıb; Gürcüstan olayları İrəvan və Moskvanı bir-birindən daha asılı duruma gətirib - səbəblər; **politoloq**: "Rusiya bu variantı Ermənistanda bir daha tətbiq etməyəcək..."

yazısı səh.8-də

Rusiyanın ölkəmizə qarşı növbəti meyvə-tərəvəz iddiası - həqiqət, yoxsa tərribat...

RF tərəfi Azərbaycan pomidoru və gilası ilə dolu yük maşınlarını Dağıstandan geri qaytarıb; 200 tondan artıq məhsulun idxalı qadağan edilib; bu məhsullarda zərərli maddələrin tapıldığı iddia olunur

yazısı səh.4-də

Tofig Zulfüqarov: "Qarabağda hərbi əməliyyatlar başlaya bilər"

yazısı səh.5-də

Təqaüdünü millətə xərcləyən Ustad

yazısı səh.6-də

Əli Əliyevin keçmiş həyat yoldaşından Etibar Məmmədova sərt məktub, ağır ittihamlar

yazısı səh.4-də

Azərbaycanda “Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya” yaradılıb - fərman

Prezident İlham Əliyev Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində “Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya”nın yaradılması haqqında fərman imzalayıb. AzərTAc xəbər verir ki, fərman əhalinin məşğulluğu və sosial müdafiəsi sahələrində səmərəli idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi üçün monitoring və proqnozlaşdırma sisteminin yaradılması məqsədilə imzalanıb.

Nazirlər Kabineti: əmək bazarı və sosial müdafiə sahələrində mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsini, inkişaf meyillərini öyrənilməsinə və monitorinqləri həyata keçirən, bu sahələrdə səmərəli idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi məqsədilə təhlil və proqnozlar hazırlayan, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində publik hüquqi şəxs statuslu “Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya”-ni (bundan sonra - Observatoriya) iki ay müddətində yaratsın və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etməlidir. Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir. Bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etməlidir. Observatoriyanın təsisçisinin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi aşağıdakılara həvalə edilir.

Nazirlər Kabinetinə Observatoriyanın nizamnaməsinin və nizamnamə fondunun miqdarının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırılmaqla təsdiq edilməsi, strukturunun təsdiqi və işçilərinin say həddinin müəyyən edilməsi, icra orqanlarının yaradılması, onların səlahiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi və səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi,

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə tapşırıb ki, bu fərmanın 2.1-ci bəndində qeyd edilənlər istisna olmaqla, “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.2-ci maddəsində publik hüquqi şəxsin təsisçisinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş digər məsələlərin həll etsin.

Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat verməlidir.

Əli Əhmədov: “Erkən parlament seçkilərinin keçirilməsi üçün hər hansı səbəb yoxdur”

“Azərbaycanda Milli Məclisə növbədənəkar seçkilərin keçirilməsi ilə bağlı şayiələrin səbəbini bilmirəm. Ola bilsin ki, jurnalistlər bu informasiya ilə oxucularının sayını artırmaq istəyirlər. Ölkədə növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsi üçün hər hansı səbəb yoxdur”.

Bu fikirləri baş nazirin müavini, hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) sədrinin müavini-icra katibi Əli Əhmədov deyib.

O xatırladı ki, bu ilin dekabrında növbəti bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək: “Konstitusiyada göstərilib ki, parlament seçkiləri 5 ildən bir - noyabr ayında keçirilməlidir. Qanunvericiliyə əsasən, növbəti parlament seçkiləri 2020-ci ilin noyabrında keçiriləcək”.

Bakıda antisanitar şəraitdə fəaliyyət göstərən çörək sexi aşkarlanıb

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinə (AQTA) Bakı şəhəri Binəqədi rayonu 2-ci Mədən küçəsi 89 mənzil 48 ünvanında yerləşən fiziki şəxs Babayev Mehman Şirinbala oğluna məxsus çörək istehsalı sexindən şikayət daxil olub. AQTA-dan APA-ya verilən məlumata görə, daxil olan şikayət əsasında qeyd olunan ərazidə agentliyin əməkdaşları tərəfindən monitoring keçirilib.

Monitoring zamanı daxil olmuş şikayət öz təsdiqini tapıb. Belə ki, ilkin baxış keçirilərək qida təhlükəsizliyi qeydiyyatından keçmədən fəaliyyət göstərən çörək sexində istehsalın normativ texniki şərtlərə uyğun aparılmadığı, sanitariya-gigiyena və texniki-normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilmədiyi aşkarlanıb. Müəssisədə ilkin emal sahəsi olmadığına görə onun

ələnmədən birbaşa xəmir qarışdırıcıya töküldüyü, soyutma sahəsi olmadığına görə isə çörəklərin həyətdə açıq hava diyyatından keçmədən fəaliyyət göstərən çörək sexində istehsalın normativ texniki şərtlərə uyğun aparılmadığı, sanitariya-gigiyena və texniki-normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilmədiyi aşkarlanıb. Müəssisədə ilkin emal sahəsi olmadığına görə onun

Eyni zamanda müəssisə-

də çörəklərin markalanması zamanı istehlakçı hüquqlarının kobud şəkildə pozulduğu, istehsal tarixinin məhsulun istehsal edildiyi gün əvəzinə bir gün sonrakı tarixə vurulduğu və məhsullara əsassız olaraq saxlanma müddətinin 96 saat qeyd olunduğu aşkar edilib. Aşkar olunmuş nöqsanlar əsasında çörək istehsalı sexi-nin fəaliyyəti məhdudlaşdırılıb və məhsullardan nümunələr götürülərək Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun müvafiq laboratoriyalarına göndərilib.

Faktla bağlı qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində araşdırmalar davam etdirilir.

Zabil Müqabiloğlunun “Son zəng”i “çalındı”

Dünən Bakı Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində mərhum jurnalist Zabil Müqabiloğlunun xatirəsinə həsr olunmuş “Son zəng” kitabının təqdimat mərasimi keçirilib. (Kult.az.) Mərasimdə Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, Avrasiya Mətbuat Fondunun prezidenti Umud Rəhimoğlu, tanınmış jurnalistlər Qulu Məhərrəmli, “525-ci qəzet”in baş redaktoru Rəşad Məcid, Arzu Nağıyev, Yedigər Məmmədli iştirak edib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov bildirib ki, kitabda mərhum jurnalistin şeirləri ilə yanaşı, həmkarlarının xatirələri də yer alıb: “Bu, onun həyata son zəngidir. Onunla bağlı xatirələr dostlarının qəlbində hər zaman yaşayacaq. Xatirələrin bir hissəsi bu kitabda öz əksini tapıb. Sevinc xanımın simasında bacının qardaşa dərin sevgisinin şahidi oluruq. Bu gün mərasimdə iştirak edən bir çox şəxsin bu kitabda xatirələri dərc olu-

nub. O, çox istedadlı jurnalist idi. Müxtəlif mətbu orqanlarda çalışıb. Tale ona 40 yaşdan artıq yaşamağa icazə vermədi. Allah ona rəhmət etsin, bəlasını qorusun”.

Kitabın redaktoru professor Qulu Məhərrəmli isə kitabın ərsəyə gəlməsinə görə Mətbuat Şurasına təşəkkür edib: “Kitabda bir dənə olsun saxta not yoxdur. Çünki Zabilin özü də səmimi, təbii insan idi. Bu kitabda enerjili, səmimi

cümlələr çoxdur və bu, Zabilin ömrünü, hisslərini, yaşantısını uzatmaq üçündür. Kitabın ərsəyə gəlməsində başda Mətbuat Şurası olmaqla, əməyi olan hər kəsə təşəkkür edirəm. Bu kitab onun ruhuna ithaf kimidir”.

“525-ci qəzet”in baş redaktoru Rəşad Məcid isə onunla uzun müddət birlikdə çalışdığını və enerjili və səmimi insan olduğunu bildirib. Daha sonra Yedigər Məmmədli, Umud Rəhimoğlu və digərləri çıxış edərək, mərhum jurnalist barədə xatirələrini bölüşüb.

Zabil Müqabiloğlunun bacısı Sevinc Əliyeva tədbirdə iştirak edənlərə və kitabın ərsəyə gəlməsində əməyi olanlara təşəkkür edib. Tədbirin sonunda mərhum jurnalistin müxtəlif illərdə çəkilən fotolarından hazırlanan videoçarx nümayiş olunub.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu gün Bakıda 35 dərəcə isti olacaq

Azərbaycanda bu günə gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında iyulun 5-də hava yağmursuz keçəcək. Şimal-qərb küləyi gündüz arabit güclənəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 20-24, gündüz 31-36, Bakıda gecə 22-24, gündüz 33-35 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi normaldan aşağı 756 mm civə sütunu, nisbi rütubət gecə 65-75, gündüz 40-50 faiz olacaq.

Şimal və cənub çimərliklərində şimal-qərb küləyi gündüz arabit güclənəcək. Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pırşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 22-23 dərəcə isti, cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 23-24 dərəcə isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında sabah hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi gündüz bəzi yerlərdə arabit güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 19-24, gündüz 34-39, dağlarda gecə 12-17, gündüz 20-25 dərəcə isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, iyulun 5-i axşamdan 7-si axşamadək Abşeron yarımadasında arabit güclənən xəzri küləyinin üstünlüyü və iqlim normasına yaxın temperatur rejimi meteohəssas insanlar üçün əlverişlidir.

Yol polisi vətəndaşlara müraciət etdi

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi (BDYPİ) beynəlxalq yük və sərnişindəşmə fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərə, eləcə də şəxsi nəqliyyat vasitələri ilə ölkə xaricinə səfər edən vətəndaşlara müraciət edib.

İdarədən “Report”-a bildirilib ki, Gürcüstanın və Bolqarıstanın yol hərəkəti haqqında qanunvericilik aktlarına bəzi əlavə və dəyişikliklər edilib.

Əsasən yol hərəkəti qaydalarının pozuntuları ilə bağlı tətbiq edilən inzibati tənbeh tədbirlərinə, hərəkətin məhdudlaşdırılması hallarına və müəyyən kateqoriyalı nəqliyyat vasitələrinin icazə verilən maksimum çəki və ölçü parametrlərinə dair qaydalara edilmiş həmin əlavə və dəyişikliklərlə maraqlanan şəxslər Gürcüstan hökumətinin 2019-cu il 1 iyul tarixli 393 sayılı qərarı, habelə Bolqarıstan Respublikasının müvafiq agentliyinə məxsus (<http://www.api.bg/index.php/en>) veb-səhifəsi vasitəsilə daha ətraflı məlumat ala bilərlər.

Bakıda UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası keçirilir. Ümumdünya İrs Komitəsinin 42-ci sessiyasında qəbul edilmiş qərara əsasən Azərbaycan bu mötəbər qurumun növbəti sessiyasına ev sahibliyi etmək hüququ əldə edib. Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyətə malik belə bir qərarın qəbul olunması ölkəmizin UNESCO ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini göstərir. Prezident İlham Əliyev iyunun 30-dan iyulun 10-dək davam edəcək sessiyanın Bakıda layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müvafiq sərəncam imzalayıb. Bununla da UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda yüksək səviyyədə keçirilməsi təşkil olunub.

UNESCO-nun Baş direktoru xanım Odre Azuley sessiyaya şəxsən qatılıb.

Ermenistan istisna olmaqla, UNESCO-nun bütün iştirakçı dövlətləri tədbirdə iştiraklarını təmin ediblər.

Ermenistan isə nümayəndələr göndərməyib. UNESCO-nun Bakıda keçirilən Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının təşkil edilməsi ərəfəsində ev sahibi qismində Azərbaycan və UNESCO arasında saziş imzalanıb. **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidməti İdarəsinin rəhbəri Leyla Abdullayeva** bildirib ki, sazişdə hər hansı istisna olmadan tədbirin bütün iştirakçılarının təhlükəsizlik zəmanəti ilə təmin edilməsi də daxil olmaqla, müvafiq təşkilatı məsələlər öz əksini tapıb: "Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında iştirak etmək niyyətində olan və Azərbaycan tərəfindən müvafiq təhlükəsizlik zəmanətini əldə edən UNESCO-nun bütün iştirakçı dövlətləri tədbirdə iştiraklarını təmin ediblər. Ermenistan tərəfi-

Ermənilər Bakıya gəlməkdən yenə

'İmtina etdilər - İrəvana gedək, getməyək?

Fərəc Quliyev: "Sərkisyanə onun öz otağında "Sən işğalçısan" demişəm, mənə bu imkanı məhz İrəvanda beynəlxalq tədbirə qatılmağımız vermişdi"

Fərəc Quliyev
nin öz nümayəndələri üçün əlavə təhlükəsizlik zəmanəti tələb et-

məsi cəhdlərinə gəldikdə isə bu, Azərbaycan tərəfindən yüksək səviyyədə təşkil edilən növbəti beynəlxalq tədbirdə iştirakdan yayınmaq məqsədilə bu ölkənin siyasi qərarından başqa bir şey deyildir. Əgər Ermenistan XİN hələ də Ümumdünya İrs Komitəsinin sessiyasının keçirilməsinin texniki qayda və prosedurları haqda məlumatlı deyilsə, o zaman onların bu kimi tədbirlərin bütün iştirakçılarında ümumi və universal zəmanətlərin verildiyi və ölkələrə ayrılıqda xüsusi qeyd-şərtlərin tətbiq edilmədiyini öyrənmək məqsədilə UNESCO Katibliyinə müraciət etmələri yaxşı olardı".

Qeyd edək ki, son aylar Er-

mənistan artıq ikinci dəfədir Bakıda keçirilən beynəlxalq tədbirə nümayəndə heyəti göndərməkdən imtina edir. Ötən ay Bakıda Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (QDİƏT) Parlament Məclisinin Baş Assambleyasının 53-cü iclasına da erməni deputatları qatılmamışdır. Halbuki Ermenistan nümayəndə heyətinə Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Məclisinin Baş Assambleyasının Bakıda keçirilən 53-cü iclasında iştirak üçün

beynəlxalq tədbirlərə qatılmaqdan imtina etməsini təklif edirlər.

Milli Məclisin deputatı Fərəc Quliyev isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanın Ermənistanla keçiriləcək beynəlxalq tədbirlərdə iştirakdan imtina etməsinə ehtiyac yoxdur. Çünki həmin tədbirlərdə Azərbaycan nümayəndələri ölkəmizin maraqlarını müdafiə edir: "Şəxsən mən yaşadığım bir təcrübəni yada salmaq bizim Ermənistanla keçirilən beynəlxalq

başladı. Bu fakt bir daha sübut edir ki, biz beynəlxalq tədbirləri boykot etməli deyilik. Beynəlxalq tədbir Ermənistanla keçirilsə də imtina etməli deyilik, həmin tədbirin tribunasından öz maraqlarımızın müdafiəsi üçün istifadə etməliyik".

Deputat qeyd etdi ki, Ermənistan tərəfinin son vaxtlar Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq tədbirlərə qatılmaması bəhanədir. Biz bunu Ermənistanın beynəlxalq təşkilatların tədbir-

təhlükəsizlik zəmanəti verilmişdi. Ermenistan nümayəndə heyəti həmişə olduğu kimi öncədən dəfələrlə zəmanət, təhlükəsizlik məktubları istəyib. Həmin məktub onlara verilib. Azərbaycan bir daha dünyaya göstərdi ki, ölkəmizdə hər kəs üçün lazımı təhlükəsiz şərait yaradılır. Ermenistan isə əvvəlcə zəmanət məktubu istəyir, düşünür ki, biz onlara məktub verməyəcəyik, dünyaya səs salınlar.

Ermenistanın Bakıda keçirilən beynəlxalq tədbirlərə qatılmaqdan imtina etməsi işğalçı ölkənin yeni taktikası sayılır. Bəzi siyasi və ictimai fəallar Azərbaycanın da cavab olaraq bundan sonra Ermənistanla keçiriləcək

tədbirlərdə iştirakımızın lazım olduğunu deyə bilərəm. 2012-ci ildə Avronest xətti ilə İrəvanda beynəlxalq tədbirə dəvətli idik. Biz - azərbaycanlı deputatlar oraya gedəndə iclas keçirilən zalın foyesində ermənilər bir sərgi düzəltdilər, guya Azərbaycanda sökülmiş kilsələrin şəkillərini qoymuşdular. Biz Avonest-in tədbiri keçirilən yerdə o cür sərginin yerləşdirilməsinə kəskin etiraz etdik və sərginin yığıldırılmasına nail olduq. İclas zalında isə "Dağlıq Qarabağ nümayəndə heyəti" masası ayırıb adamları oturtmuşdular. Biz buna da etiraz etdik və masanı yığırdırdılar, həmin adamları zalı tərk etdilər. İclas bundan sonra

lərinə biganəliyi, beynəlxalq qanunları çeynəməsi, bu tədbirlərdən yayınması, oradakı müzakirələrdə ifşa olunacağından qorxması kimi təqdim etməliyik: "Bunu beynəlxalq təşkilatlara çatdırmalıyıq. Mənim şəxsi qənaətim budur ki, Ermənistanın fərqli olaraq Azərbaycan beynəlxalq tədbirlərdə iştirakdan imtina etməlidir. Beynəlxalq tədbir İrəvanda keçirilsə, gedib sözümlü məhz orada deməliyik. Mən Serj Sərkisyanə onun öz otağında "Sən işğalçısan" demişəm. Mənə bu imkanı məhz beynəlxalq tədbirə qatılmağımız vermişdi".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Hüquq müdafiəçiləri AŞ PA-nın yay sessiyasındakı görüşlərdən danışdılar

"Azərbaycana qarşı "ikili standart" siyasəti insan haqları sahəsində problemlərin çözümünü ləngidir..."

"Avropa Şurası Parlament Assambleyasında keçirdiyimiz son görüşlər göstərdi ki, Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı durumu daha da yaxşılaşdırmaq üçün beynəlxalq strukturlarla əməkdaşlığa ehtiyac var və ölkənin rəsmi qurumları ilə insan haqlarını müdafiə təşkilatlarının təmsil olunduğu **Birgə İşçi Qrup** bu əməkdaşlığın genişlənməsi üçün vacib strukturdur". Bu sözləri **Dilərə Əliyeva** adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri **Novella Cəfəroğlu** Avropa Şurasının yay sessiyasına qatılan insan haqları müdafiəçilərinin keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

İnsan haqları müdafiəçisi **Eldar Zeynalov** AŞ PA-nın yay sessiyasında Ermənistanla əsirləkdə saxlanan **Dilqəm Əsgərov** və **Şahbaz Quliyev**la bağlı Azərbaycan nümayəndə heyətinin təşkil etdiyi dinləmələrdən danışdı: "İnsan haqları məsələsi AŞ PA-nın prioritetləri sırasında olsa da, çox təəssüf, Avropa parlamentarları

bu dinləmələrə o qədər də böyük maraq göstərmədilər. Düşünürəm, onların dinləmələrdə çox az sayda təmsil olunmaları Azərbaycan heyətinin onlara konkret suallar ünvanlayacaqlarından ehtiyat etdikləri üçün idi. Dinləmələrə Ermənistanın AŞPA-dakı nümayəndə heyətindən bir qadın deputat qatılmışdı. O, təxribat yaradaraq tədbiri pozmaq istəyə bəna nail ola bilmədi. Moderator Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin sədri **Səməd Seyidov** ona sonda söz verdi və dinləmələrin vaxtı bitdiyi üçün Ermənistan təmsilçisi çıxışını bitirə bilmədi. Dinləmələrdə **Dilqəm Əsgərov** və **Şahbaz Quliyev**la bağlı film göstərildi, **Dilqəm**in oğlu **Çiçək** edərək atasından 1 il 8 aydır heç bir xəbər ala bilmədiklərini dedi, beynəlxalq insan haqları qurumlarını məsələni diqqət mərkəzində saxlamağa çağırdı. Azərbaycanda bu haqda çox az yazılır, amma Avropa Məhkəməsinin Qarabağdakı durumu haqqı 5 qətnaməsi var. Orada açıq-aydın yazılıb ki, Qarabağdakı duruma görə məsuliyyət Erme-

nistanın üzərindədir. Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə müzakirələr zamanı bu qərarlardan faydalanmalıdır".

Novella Cəfəroğlu Azərbaycanda insan haqlarının pozulması ilə bağlı Avropada hay-küy qaldıranların **Dilqəm Əsgərov** və **Şahbaz Quliyev** məsələsində susunluğunu da anlamadığını deyir: "Avropada Azərbaycanı pisləmək yarışına çıxan bir qrup mühacir var. Ölkəni ən kəskin tonda tənqid edən bu insanların birini də mən AŞ PA-da Ermənistanla əsir və girovluqda olan şəxslərlə bağlı dinləmələrdə görmədim. Əgər onlar gerçəkdən də Azərbaycandakı insanların pozulan haqlarının bərpası üçün mübarizə aparırlarsa, nəyə görə bu əsirlərlə bağlı 1 kəlmə belə işlətmirlər?"

Birgə İşçi Qrupun digər üzvü Səadət Bənəliyari Fransada mühacir həyatı yaşayan jurnalist **Qənimət Zahid**in AŞ PA sessiyasında iştirak edən hüquq müdafiəçilərinə yönəlik tənqidini absurd adlandıraraq: "Qənimət Zahid deyir ki, niyə hüquq müdafiəçiləri

məhkəmə-hüquq sistemindəki müsbət dəyişiklikləri bəyənir. Bu gün bizim üzərində illərlə işlədiyimiz, hökumətə təkmilləşdirilməsi üçün dəfələrlə müraciət etdiyimiz məsələləri həllini tapırsa, biz elbəttə ki, bunları bəyənəcəyik. Bu ölkədə insan haqları ilə bağlı elə bir problem yoxdur ki, biz onu gündəmə gətirməyək... Mühacirlər yalnız siyasi məhsulaların məsələsini gündəmə gətirir. Bu məsələ bizim də hər zaman gündəməmizdədir və son əfv fərmanı ilə bizim siyahımızda olan 61 nəfər azadlığa çıxıb. Problemi yalnız siyasi məhsul üzərində fokuslaşdırmaq, düşünürəm ki, heç bir halda doğru yanaşma deyil".

İnsan haqları müdafiəçisi Səidə Qocamanlı İşçi Qrupun AŞ PA rəsmiləri ilə görüşlərindən danışdı və Azərbaycan üzrə yeni maruzəçinin sentyabr ayında Bakıya gələcəyini bildirdi: "Biz AŞ PA-nın fəaliyyətində olan sədri cənab **Yaqlandla** görüşdük. Bundan başqa, AŞ Nazirlər Komitəsində görüşlər keçirdik, konstruktiv müzakirələr apardıq.

Çıxışlarımız zamanı Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı problemləri dilə gətirməklə yanaşı onu da xüsusi vurğuladı ki, ölkəmizə qarşı "ikili standart" siyasəti problemin çözümünü ləngidir. Dünyanın elə bir ölkəsi yoxdur ki, orada insan haqları ilə bağlı problem yaşanmasın. Bu gün Ermənistanla da, Gürcüstanda da, Rusiyada da, Şərqi Avropa, Mərkəzi Avropa ölkələrində də bu problem var. Ancaq hansısa səbəbdən beynəlxalq qurumlar Azərbaycana və Türkiyəyə xüsusi təpki göstərirlər. Əgər eyni problem bir neçə ölkədə yaşanırsa, bütün tənqidlər onlardan yalnız birinə yönəldilirsə, bu, qıçıq yaratmaya bilməz. Ona görə beynəlxalq strukturlar da öz iş prinsiplərinə korrektor etməlidirlər".

Səidə Qocamanlı onu da bildirdi ki, Birgə İşçi Qrupun təcrübəsi göstərir ki, qurumun fəaliyyəti Qərb strukturları ilə işbirliyi üçün vacibdir: "Həm rəsmi strukturlarla, həm də beynəlxalq qurumlarla çalışmaq təcrübəsi işçi qrupa problemlərə daha çevik reaksiya almaq imkanı verir. Bu fikri biz Strasburqda AŞ PA rəsmi-

lərindən də eşitdik. Xaricdə oturan Azərbaycanla qarşı qalaq-qalaq donoslar yazmaq, siyasi məhsul anlayışına aid olmayan insanların hesabına siyasi məhsul siyahılarını 2-3 dəfə şişirtmək darda olan insanlar vasitəsilə özünü reklamdan başqa bir şey deyil. Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığı ilə, sərbəst toplaşmaq azadlığı ilə, digər siyasi azadlıqlarla bağlı problemlər var. Beynəlxalq qurumları əsassız siyahılarla yükləmək yerinə, onlara sağlam əməkdaşlıq qurub məsələləri ölkə daxilində çözmək mümkündür. Biz görüşlərdə **Seymur Həzini**n də məsələsini qaldırdıq. Avqustun sonunda onun həbs müddəti bitir və biz sonuncu əfv fərmanı ilə onun azad ediləcəyini gözləyirdik. "Nardaran məhbusu" Əbülfəz Bünyadovun məsələsi də ciddi narahatlıq doğurur. O, çox ağır xəstədir və məhkəməyə xərəkətdə getirilir. Düşünürük ki, bu, humanizm prinsiplərindən çox uzaqdır və hər zaman bu prinsipləri aşılayan Avropa Şurası Bünyadovun məsələsini diqqətdə saxlamalıdır".

□ **Aygün MURADXANLI,**
Musavat.com

Rusiya Federasiyasının Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmətinin ("Rosselxoznadzor") mütəxəssisləri Azərbaycan pomidoru və gilası ilə dolu yük maşınlarını geri qaytarıb. Bu qurumun Dağıstan Respublikasındakı Xidmətinin məlumatına görə, 16-23 iyun 2019-cu il tarixlərində Yaraq-Kazmalar gömrük-keçid məntəqəsində Azərbaycanından aparılan 119,095 ton pomidorun və 108,146 ton təzə gilasının idxalı qadağan edilib.

Meyvə-tərəvəzdən götürülmüş nümunələr "Rosselxoznadzor"un Ümumrusiya Bitkilərin Karantin Mərkəzinin Dağıstan filialına verilib. İdarədən verilən məlumata görə, laboratoriya bu ərzaq məhsullarının tərkibində zərərli maddələr - pomidor güvəsi, Şərç güvəsi və Qərbi Kaliforniya çiçək tripsi aşkarlayıb.

Fitosanitar riskin böyük olduğu nəzərə alınaraq, bu yüklərin Rusiya Federasiyası ərazisinə idxalı qadağan edilib. Meyvə-tərəvəz ixracatçı ölkəyə geri qaytarılıb və günahkarlar inzibati məsuliyyətə cəlb edilib.

Sputnik.az-ın məlumatına görə, bu, Azərbaycandan göndərilən kənd təsərrüfatı məhsullarının karantin obyektlərinə görə Rusiya ərazisinə gətirilməsinin qadağan edilməsi ilə bağlı ilk hadisə deyil. Dağıstanda Respublikası Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmətinin rəhbəri Qurban Ramazanovun verdiyi məlumat da bunu təsdiqləyir. Onun məlumatına görə, 2019-cu ilin əvvəlindən etibarən Yaraq-Kazmalar gömrük-keçid məntəqəsində kənd təsərrüfatı məhsullarının Azərbaycana qaytarılması ilə bağlı 66 hadisə qeydə alınıb. Ümumilikdə respublikaya 1,320 min ton yük qaytarılıb.

Qeyd edək ki, kənd təsərrüfatı məhsullarına sertifikatı Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi təqdim edir. Agentlikdən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, beynəlxalq standartın tələbinə əsasən bu cür məsələlərlə bağlı uyğunsuzluq aşkar edildiyi təqdirdə idxalçı ölkə ixracatçı ölkəyə dərhal rəsmi bildiriş verir: "Sözügədən məsələ ilə bağlı heç bir rəsmi məlumat agentliyə daxil olmayıb. Ümumiyyətlə, idxal-ixrac proseslərində bu cür halların baş verməsi mümkündür, lakin beynəlxalq qaydalara uyğun olaraq yükdə karantin tətbiq edilən zərərli orqanizmlər

Rusiyanın ölkəmizə qarşı növbəti meyvə-tərəvəz iddiası - həqiqət, yoxsa təxribat..

RF tərəfi Azərbaycan pomidoru və gilası ilə dolu yük maşınlarını Dağıstandan geri qaytarıb; 200 tondan artıq məhsulun idxalı qadağan edilib; bu məhsullarda zərərli maddələrin tapıldığı iddia olunur...

aşkar edildikdə, yük zərərsizləşdirilərək yenidən müxtəlif istiqamətlərdə ixracı həyata keçirilə bilər".

Qeyd edək ki, bu məhsulun Azərbaycana geri qaytarılması ilə bağlı hər hansı məlumat əldə edə bilmədik. Bu məhsulların ölkəyə gətiriləcəyi təqdirdə daxili bazara yönləndirilərək istehlakçılara təklif edilməsi ehtimalı hazırda əhəmiyyətli deyil.

Kənd təsərrüfatı üzrə

Ekspert Nicat Nəsirli isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, pomidor güvəsi, Şərç güvəsi və Qərbi Kaliforniya çiçək tripsi karantin zərərvericiləri sayılır: "Güvə xəstəliyinin insan üçün heç bir zərəri yoxdur, sadəcə, məhsulun görkəmini zədələyir. Bu da əsasən karantin zərərvericisi sayılır. Hava yolu ilə ölkəyə yayıla bilər. Ona görə də çox güman ki, Rusiya heç yük maşınlarının qapı-

sını açmağa imkan vermədən giriş qadağan edib. Bu güvə ölkənin fitosanitar vəziyyəti üçün narahatlıq yaradır. İnsan səhəti üçün isə heç bir zərəri yoxdur. Orta temperaturda meyvəni yuyanda bu zərərvericilər də gedir. Xarici dövlətlər isə öz ölkələrində fitosanitar vəziyyəti qorumaq üçün bu addımı atırlar".

"Azad İstehlakçılar Birliyi"nin sədri Eyyub Hüseynov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, əgər məhsul geri qayırsa, onun məhv edilməsi nadir hallarda baş verir: "Mən uzun illərdir istehlakçıların hüquqlarını qoruyuram. Bu müddət ərzində iki dəfə zərərli malların ictimai məhvetmə prosesində iştirak etmişəm. O da böyük təzyiqlə olub. Əksər hallarda isə xarici ölkələrdən yarasız hesab edilərək qaytarılan məhsullar, qoz-fındıq, pomidor, meyvələr hamısı yerli istehlakçılara yönəldilir. Budəfki məhsullar da əgər ölkəyə geri qayıtsa, çox güman ki, daxili bazara yönləndiriləcək. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi öz əsasnaməsində işləri tam görə bilmir. Səbəb isə odur ki, ictimaiyyətlə əlaqələri zəifdir".

Ekspert bildirdi ki, əsasnaməyə görə, AQT qıdanın tarla-

dan istehlakçının masasına qədər keçdiyi yolu izləməlidir: "Lakin təəssüflər olsun ki, bunu edə bilmirlər. Biz ictimai təşkilat olaraq onlara köməyimizi təklif etmişik, qəbul etməyiblər. İxrac olunan məhsullarla bağlı da qıdan zənciri AQT tərəfindən izlənilməlidir. Son məhsulu yoxlamaqla müsbət nəticələr əldə oluna bilməz. Qida zəncirinin bütün halqaları izlənilməlidir".

Bir daha xatırladaq ki, Rusiya Federasiyası Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsullarının öz ərazisinə daxil olmasına dəfələrlə süni əngəl yaradıb. Heç bir əsas olmadan 10 tonlarla məhsulu geri qaytarıb. Bəzən də bunu heç laborator şəraitdə yoxlamadan həyata keçirib. Ona görə də sözügedən məhsullarda hər hansı zərərverici maddənin aşkarlanması hesab edilərək qaytarılan məhsullar, qoz-fındıq, pomidor, meyvələr hamısı yerli istehlakçılara yönəldilir. Budəfki məhsullar da əgər ölkəyə geri qayıtsa, çox güman ki, daxili bazara yönləndiriləcək. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi öz əsasnaməsində işləri tam görə bilmir. Səbəb isə odur ki, ictimaiyyətlə əlaqələri zəifdir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Əli Əliyevin keçmiş həyat yoldaşından Etibar Məmmədova sərt məktub, ağır ittihamlar - qalmaqal

Samirə Mirzəyeva: "Sizə kim ixtiyar verib ki, adımdan siyasi alver edəsiniz?!"

Əli Əliyev: "Hər kəs əxlaqına uyğun hərəkət edir"

Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının sabiq sədri, hazırda VIP rəhbəri olan Əli Əliyevin keçmiş partiyası və onun lideri Etibar Məmmədovla savaşı davam edir. Onun ReaksiyaTV internet televiziyasına verdiyi müsahibədə AMİP lideri il 2005-ci ildə yaşadığı ixtilafı bir daha gündəmə gətirməsindən sonra başlayan qarşıdurma getdikcə güclənir.

Ə.Əliyev həmin müsahibədə E.Məmmədovun ünvanına sərt ittihamlar səsləndirərək, onu nə bu dünyada, nə də o dünyada bağışlamayacağını bəyan edib. Müsahibənin ardınca əks tərəfin VIP sədrinin keçmiş həyat yoldaşı Samirə Mirzəyevanın 14 il öncə (2005-ci ildə) E.Məmmədova yazdığı məktubu ünvanlayaraq, E.Məmmədovu ağır formada ittiham edib.

Həmin məktubu təqdim edirik: "Mən, Mirzəyeva Samirə Kərim qızı yazaraq bildirirəm ki, 2005-ci ildə yazdığım məktubun 14 ildən sonra siyasi məqsədlər üçün istifadə edilməsini şiddətlə pisləyir, qınayıram. AMİP liderinin bu hərəkətini əxlaq və

adət-ənənələrimizə zidd hesab edirəm. Yazdığım məktubun üzərindən 14 il keçib. Bu müddət ərzində mənim və ailəmin Əli Əliyevə qarşı nə mənəvi, nə də hüquqi iddiası mövcud deyil. Bu illər ərzində bizim problemlərimiz onun tərəfindən həll edilib. Etibar Məmmədov, kim sizə haqq verib ki, mənim və ailəmin adıyla siyasi alver edəsiniz? Bəlkə Əli Əliyevin siyasi nüfuzuna, intellektinə, apardığı mübarizəyə qısqandlıq edirsiniz? Özünü də iqtidara təslim etdikdən sonra iqtidara qarşı mübarizə apara bilmirsiniz? Belə səviyyəsi mübarizə aparılmaz. Siyasi narazılığınız varsa, çağırın onu debata, siyasi arqumentlər qoyun ortaya, cəmiyyət də aranızdakı fərqləri qiymət versin. Əminəm ki, debatlar Əli Əliyevin opponetlərinin düşüncə vəziyyətindən siz də qorunursunuz. Belə olmasa idi, belə

müxənnətlik etməzdiniz. Mübarizəni şəreflə apararlar, daha sizin kimi yox. Cürətiniz varsa, onun qarşısına siyasətçi kimi çıxın. Sizi mənim və ailəm adından bir daha sui-istifadə etməməyə dəvət edirəm. Əks halda, sizin davranışınız məhkəmə predmeti olacaq və qarşınızda məni görəcəksiniz. Görünür, ele siz Əli Əliyevə deyil, mənə cavab vermək səviyyəsinə dəsiniz. Mən əvvəl yazdığım bütün fikirlərimdən imtina edirəm. Əli Əliyev yüksək mənəviyyəti və milli maraqlara sadiqliyi ilə seçilən bir insan və siyasətçidir. Biz

hamımız Əli Əliyevlə fəxr edirik, onun qətiyyəti, cəsəreti, savadı və ağı ilə qürur duyuruq. Ona siyasi mübarizəsində vətəndaş olaraq dəstək verir, daima arxasında vanq. O, çox gözəl atadır, hamıya qismət olsun. Sonda isə sizə müraciət edirəm, Etibar Məmmədov! Bilməyiniz üçün yazıram ki, 14 il əvvəl yazdığım məktubdan mənim fikrimi öyrənmədən sui-istifadəni özünüzün təbiiyyətindən uzaq hərəkətdir! Bir də mənim, ailəmin adından danışib, təbiiyyətlik etsəniz, cavabınızı ən sərt şəkildə özüm və

rəcəyəm.

Hörmətli həmvətənlər! Belə adamlar və əməllərdir uzun illərdir Azərbaycanı inkişafdan saxlayır. Belə xəbis və dar düşüncəli şəxslər bu millətin yolunu kəsirlər. Etibar Məmmədov Əli Əliyev kompleksi yaşayır. Onun Əli Əliyev haqda təşkil etdikləri şantajdan başqa iş deyil. Mən tam məsuliyyətimlə deyirəm ki, Əli Əliyevin apardığı mübarizə saf, təmiz və ülvi hisslərlə müşayiət olunur. O, inanılmaz şəxsiyyət və cirkablardan yuxarıda duran bir Azərbaycan kişisidir. Ona bütün işlərində müvəffəqiyyət arzu edirəm".

Ə.Əliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında keçmiş həyat yoldaşının məktubundan danışdı: "Söz təkrarlayan adam deyiləm. Bir dəfə demişəm, yenə deyirəm, o, siyasətə gələrsə, cavabını verəcəm. Hələ ki kölgədə oturub, siyasi palitrada mövqeyi bəlli deyil. Nə iqtidar kimi iqtidar, nə də müxalifət kimi müxalifətdir. Bu barədə geniş danışmayacam, danışmaq niyyətim yoxdur. Sonuncu məktub əks tərəfin iddialarına cavabdır. Hesab edirəm ki, bu kifayət edir. Azərbaycan xalqının adət-ənənəsi var. İstənilən Azərbaycan vətəndaşının qadın və kişi olmasından asılı olmayaraq, belə məsələlərin gündəmə gətirilməsinə birmənalı cavabı var. Əgər bu cava-

bın nə olduğunu bilmək istəyənlər varsa, məktub altında yazılan rəylərə baxsınlar. Düşünürəm ki, bu, Azərbaycan xalqının bu məsələdə ictimai rəyidir".

Ə.Əliyev keçmiş həyat yoldaşının 14 il öncə E.Məmmədovaya yazdığı məktubdan xəbərdar olduğunu da söylədi: "Təxminən bildirdim ki, belə bir məktub var. İstənilən halda bu məktubu üzə çıxarmaq etik baxımdan düzgün deyil. Kiminsə adından məktub yayanda ən azından həmin şəxsin rəyini öyrənmək lazımdır. Bu rəyi də sonuncu məktubu ilə keçmiş həyat yoldaşım yayıb. Bundan artıq nəse deməyə ehtiyac yoxdur".

VIP sədri son məktubu S.Mirzəyevanın istəyi olmadan ona yazdığı yoldaşın səsələnən fikirlərə də aydınlıq gətirdi: "Hər kəs əxlaqına uyğun hərəkət edir. Mən heç kəsə məktub yazdırmamışam. Yazdırmaq niyyətim də yoxdur. Sadəcə olaraq, 14 il öncə yazılan bir məktubu yayın adamların hərəkətləri hid-dət doğurur. Həmin xanım da öz mövqeyini doğru şəkildə ifadə edib. Məktubdan sui-istifadə edən şəxsin bu yolla qiymətini verib. Necə olmasından asılı olmayaraq, mövqə ortadadır. Bu məktubun yazılmasında heç bir təsirim olmayıb".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

“Yeni Müsavat”ın bugünkü sayının qonağı sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarovdur. Müsahibimizlə Azərbaycanın yerləşdiyi region ölkələri ətrafında gedən prosesləri, Dağlıq Qarabağ məsələsi ətrafında son gelişmələri və G20 zirvə görüşündə ABŞ prezidenti Donald Trampın rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə və Türkiyə Cümhurbaşkanı Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında baş tutan görüşləri dəyərləndirdik.

“Qarabağda hərbi əməliyyatlar başlaya bilər”

Tofiq Zülfüqarov: “Qərb Paşinyana etibar etmir”

- Tofiq bəy, İran-ABŞ münasibətlərindəki gərginlik pik həddə çatır. Bu, regiona və dünyaya nə vəd edir?

- Birinci onu qeyd etmək lazımdır ki, Şimali Koreya ilə bağlı ortada təcrübə var. Trampın siyasi davranışı o nəticəyə gətirib çıxarda bilər ki, İrana da bu cür siyasi taktika tətbiq olunsun. Yeni əvvəl təzyiqlər, ondan sonra da hansısa gərginlik fonunda danışıqlar ola bilər. Bu danışıqların nəticəsində ortaq mövqeyin formalaşması mümkünsüz deyil. Trampın taktiki gedişləri, onun biznesdən irəli gələn təcrübəsi bunu göstərir.

- İran-ABŞ gərginliyi Azərbaycana nə vəd edir?

- İlk növbədə onu qeyd edim ki, bu, Azərbaycan üçün çox vacib bir məsələdir. Proseslər ölkəmizə çox yaxın yerdə yerləşən bir dövlət ətrafında gedir. Azərbaycanın həm Amerika, həm də İranla münasibətləri, geniş əlaqələri var. Maraqlı tərəf kimi Azərbaycan xoşməramlı xidmətlərini göstərə bilər. İki ölkə arasındakı görüşlər üçün Azərbaycan uyğun, yaxşı bir məkandır. Xatırlayırsınızsa, Rusiya ilə Amerikanın münasibətləri gərgin olan vaxtda baş qərar gah rəisləri Bakıda görüşdülər. Bu baxımdan sülhə xidmət üçün hansısa addımların atılması baxımdan Azərbaycan xidmətlərini təklif edə bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycan hər zaman bu istiqamətdə fəaliyyət göstərmək niyyətindədir.

- S-400-lərin bir həftədən sonra Türkiyəyə gətiriləcəyi deyilir. Bu, baş tutarsa, Türkiyə-ABŞ münasibətlərində yeni bir gərginliyin şahidi ola bilərikmi?

- Öncəliklə onu qeyd edim ki, artıq vəziyyət dəyişib. Trampın bəyanatı onu göstərdi ki, Amerika artıq bu məsələdə mövqeyini dəyişib. O qeyd etdi ki, ölkəsi Türkiyəyə qarşı addımlar atmır. Onu da bildirdi ki, biz hansısa yolları tapıb, məsələni həll etməliyik. Burada bir sıra məsələlərin nəzərdə tutulduğunu düşünürəm. Hava hücumundan müdafiə sistemi S-400-lər hava qüvvə-

“Azərbaycan ABŞ-İran dialoqu üçün xidmətlərini təklif edə bilər”

lərinə aid sistemlərlə uyğunlaşdırılmalı və imkan verilməlidir ki, bu istiqamətdə təhlükəsizliyə ziyan gətirilsin. Bununla bağlı təcrübə var. Yunanistan 10 ildən çox müddət ərzində S-300-ləri Rusiyadan alıb və bu müddət ərzində istifadə edib. Yunanistan da NATO üzvüdür. Bu baxımdan hesab edirəm ki, S-400-lərlə bağlı problemlər həll olunacaq və Türkiyə bu sistemləri əldə edəcək. Sadəcə, ortadakı texniki problemlər həll olunmalıdır.

- G20-də Trampın Putin və Ərdoğanla görüşləri baş tutdu. Bunun ölkələrarası münasibətlərin müsbətə doğru dəyişməsinə faydası olacaqmı? Hətta bu görüşlərdən sonra Trampın Türkiyəyə və Rusiyaya səfər edəcəyi barədə məlumatlar yayıldı...

- Bu çox vacib və gələcək üçün münasibətləri düzəldə biləcək görüşlər oldu. Artıq Amerikanın iqtisadiyyatda rəqabət apardığı, rəqib gördüyü Çinlə dövlətlər münasibətlər qurulur. ABŞ və Qərb ölkələri Rusiyayı təzyiq hədəfi kimi seçiblər. Artıq bu siyasət dəyişməkdədir. Hər halda, gedən proseslər bunu göstərir. Əsas məsələ bu olub ki, Rusiya-Çin əlaqələrində imkan verməmək lazımdır ki, onlar yaxınlaşsın. O cümlədən Türkiyə ilə bağlı da eyni siyasət yürüdüldür. Dövlət başçılarının təşkil olunacaq qarşılıqlı se-

fərləri bu tendensiyanın güclənməsinə xidmət edəcək.

- Dağlıq Qarabağ problemi ətrafındakı son gelişmələri necə dəyərləndirirsiniz?

- Bu məsələyə ATƏT-in xüsusi yaradılmış Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupun-

da görürük ki, Qərb də Paşinyanı o qədər qəbul etmir. Hiss olunur ki, Qərb Paşinyana etibar etmir. Bu səbəbdən Qərbin Ermənistanla ciddi maliyyə dəstəyi edib, bu ölkəni Rusiyanın nəzarətindən çıxarıb öz nəzarətinə götürməsi mümkünsüz görünür. Çox mürəkkəb proseslər gedir. Hesab edirəm ki, Köçəryanın yenidən həbs edilməsi ilə Paşinyan Qərbə göstərmək istəyir ki, qərbyönlü siyasətçi olmaqda israrlıdır.

Amma o, belə addımları ilə inam qazana bilmir. Gələcəkdə Ermənistanla baş verə biləcək böhranlar daha çox sosial yöndə görünür. Əvvəllər dediyim kimi, bir daha bildirim ki, Paşinyan Qarabağda hərbi əməliyyatların bərpasına çalışacaq. Uğurlu olub-olmamasından asılı olmayaraq, göstərməyə çalışacaq ki, Rusiya Ermənistanı satıb. Gedən ssenari buna bənzəyir. Paşinyanın başqa yolu qalmayıb. Gec və ya tez bu ssenari reallaşacaq. Azərbaycan buna hazır olmalıdır.

- Gürcüstan daxilində gedən prosesləri necə dəyərləndirirsiniz? Aksiyalarda gürcü xalqı rus deputatın spikerin kürsüsündə əyləşməsinə etiraz etməkdə haqlı idilərmi?

- Şərhlər, xüsusilə Gürcüstanda olan şərhlər onu göstərir ki, orada iki cəbhənin mübarizəsi mövcuddur. Qərbyönlü siyasətçilər və sözdə qərbyönlü olub, amma ruspəst olan siyasətçilər arasında mübarizə gedir. Artıq rusiyayönlü siyasət Gürcüstanda ictimaiyyət tərəfindən bu ölkədə qəbul olunmur. İvanışvili Rusiya ilə bağlı siyasətçidir. Onun mövqeyi bellidir. Hətta artıq demir yolunun bərpası söhbəti ortaya çıxıb. Hiss olunur ki, ictimaiyyət bu cür addımlara mənfi münasibət bəsləyir. Hesab edirəm ki, iqtidarda olan qrup ciddi siqnal alıb ki, onlar qərbyönlü siyasətin olmasını qəbul etməlidirlər. Rəhbər var ki, Rusiya ilə əlaqələri bərpa edə bilər, bunun qarşısını almalıdırlar. Gürcü iqtidarı artıq çox şeyi başa düşür. Bundan sonra bu cür səhvlərə yol verilməyəcəyini düşünürəm. Başa düşürük ki, Gürcüstanın indiki vəziyyəti birbaşa Qərbin dəstəyi ilə bağlıdır. Həm Rusiyanın, həm də Qərbin dəstəyini almaq mümkün deyil. Bu problemlər Ermənistanla da yaşanır. Uzun müddətdir ki, onlar Rusiya və Qərbin dəstəyini almağa çalışırlar. Ona görə də ermənilərdə də bu cür böhranın baş vermə ehtimalları var.

□ Cavansir ABBASLI,
“Yeni Müsavat”

Sosial şəbəkələri tez-tez çökdürən səbəblər

Ekspert: “Artıq sosial şəbəkələrin üçü bir əldə cəmlənib; inhisarçı mühitdən dövlətlər, fərdlər, təşkilatlar ziyan çəkirlər”

Osman Gündüz

İyulun 3-də “Instagram”, “Facebook” və “WhatsApp” sosial platformalarında problem yaranıb.

Yaranan problemlə dünyanın bir çox ölkələrindəki sosial şəbəkə istifadəçiləri də üzləşiblər.

“Downdetector” saytına fikirlərini yazan milyonlarla istifadəçi əsasən foto, video və GIF formatlı faylların yüklənməməsi, saytlara giriş, şəbəkənin itməsi və s. şikayətlərini qeyd ediblər. Saytdakı məlumatlara görə, problem Bakı vaxtı ilə saat 17:50-dən başlayıb və 7 saata yaxın davam edib.

Texniki problemlər əsasən Böyük Britaniya, Fransa, ABŞ, Rusiya, Almaniya və bir sıra digər ölkələrdə müşahidə olunub.

Eyni zamanda azərbaycanlı istifadəçilər də yuxarıda göstərilən sosial şəbəkələrdə audio və videomesajlar ala bilmədiklərini bildiriblər.

Qeyd edək ki, “WhatsApp” istifadəçilərinin təxminən 91% -i serverə qoşulma, 6% -i saytla bağlı problemlər, 1% -i avtorizasiya haqqında şikayət edib.

“Instagram” istifadəçilərinin 83%-i “download” problemlərindən şikayətlənibse, girişlə bağlı 9%, veb saytına girişlə əlaqədar isə 7% əziyyət çəkib.

“Facebook” istifadəçilərinin də 82%-i veb saytına daxil olmaqda çətinlik çəkib, sosial şəbəkəyə çıxışda problem yaşayanlar isə 17% olub.

Məsələ ilə bağlı “Facebook” rəsmi açıqlama yayıb. “Twitter” sosial şəbəkəsindən #facebookdown hashtagı ilə paylaşım edən şirkət rəhbərliyi məsələnin tezliklə həll olunacağını deyib: “Bəzi insanların foto, video və digər faylları yükləyərkən çətinliklə üzləşdiklərini bilirik. Bu cür halla qarşılaşdığımız üçün təəssüf hissi keçiririk. Ən qısa zamanda hər şeyi normal halına qaytarmaq üçün çalışırıq”.

Məlum olduğu kimi, sosial şəbəkələrdə xeyli insan paylaşımının daha çox insan tərəfindən görülməsi üçün ödənişli xidmətdən istifadə edir. Bu cür hallar baş verdikdə həmin insanların paylaşımında da problemlər yaşanır. Bəs belə halda sosial şəbəkə insanlara kompensasiya verməlidirmi?

Onu da qeyd edək ki, verilən rəylərdə məsələnin Rusiya ilə əlaqəli olmasını söyləyənlər də var. Bildirilir ki, sosial şəbəkələrdə yaşanan problemlərin arxasında Rusiyanın da əli ola bilər.

“Yeni Müsavat”a danışan ekspert Osman Gündüz bildirib ki, məsələ kifayət qədər ciddidir: “Əvvəllər kompensasiya söhbəti yox idi. Çünki bu, qısamüddətli davam edirdi. Ancaq problem bir qədər uzunmüddətli olmasa, hadisənin baş vermə səbəbi ilə bağlı rəsmi açıqlamanın verilməməsi, üstəlik də məsələnin global hal alması deməyə əsas verir ki, burada ciddi məqamlar var. Əlbəttə ki, artıq sosial media cəmiyyətlərin, dövlətlərin, fərdlərin virtual deyil, elə real dünyası hesab olunduğuna görə burada yanaşmalar fərqli olmalıdır. Yeni global resurslar içərisində müəyyən tələblər qoyulmalıdır. Biz görürük ki, artıq sosial şəbəkələrin üçü bir əldə cəmlənib. Bu inhisarçı mühitdən dövlətlər, fərdlər, təşkilatlar ziyan çəkirlər. Yeni manipulyasiya edirlər, seçkiyə, biznesə və sairə təsir edə bilirlər. Bu baxımdan düşünürəm ki, sosial mediada baş verənlər də hansısa ciddi işlərin nəticəsidir. Güman ki, bu resurslarda hansısa ciddi işlər aparılır ki, gələcəkdə müəyyən qədər liberallaşma həyata keçirilsin, bunların inhisarçılığına son qoyulsun, dayanıqlı şərait yaradilsin. Düşünürəm ki, ötən il baş verənlər, məsələn, Avropada facebook rəhbərliyinin hesabının tələb olunması qurumlar üçün də müəyyən dərs olub. İndi də onlar hansısa yenilənmələr aparırlar. Hesab edirəm ki, onlar günlük, liberal mühit yaratmağa çalışırlar ki, gələcəkdə bu cür təpkilərlə üzləşməsinlər. Yəqin ki, bu yaxınlarda məsələ ilə bağlı açıqlamalar veriləcək”.

Ekspert bildirib ki, bu qurumlar o dərəcədə irəli gediblər ki, artıq dövlətlərin siyasətinə də təsir edirlər: “Bu sosial şəbəkələr görürük ki, hər bir şeyə təsir edə bilirlər. Təkcə sosial hadisələr deyil, eyni zamanda iqtisadi, siyasi, biznes mühitinə də təsir etmə imkanları var. Ona görə də cəmiyyətlərin, hökumətlərin narahatlığı anlaşılındır. Elə mexanizm qurulmalıdır ki, insanlar bundan ziyan çəkməsinlər. Artıq Mark və ya digər kimsə bu sosial şəbəkələrə adi sayt kimi yanaşma bilməzlər. Bu, artıq sanki hamınıdır. Elə mexanizmlər hazırlanmalıdır ki, bu, bəşəriyyətə, cəmiyyətə ziyan verməli deyil. Əksinə, inkişafa təkan verməlidir”.

□ Əli RAİS,
“Yeni Müsavat”

Vaxt tapıb görüşmək istəyirdim. Özü də "bunlar telefon söhbəti deyil e, bir gün oturaq, danışaq" söyləyirdi Cümhuriyyət qurucuları barədə hər yeni kəşfindən sonra. Son zamanlar yazılarının bir qismini "Yeni Müsavat" da çap etdirmişdi. "Rəsulzadə 1917-ci ildə Rusiya ilə bağlı nə yazmışdı...", "İstiqlalımızın iqtisadi təməli", "Azərbaycan Cümhuriyyəti hanki sistem üzərinə qurulmuşdu?" məqalələrinin dərc olunduğu sayılarımızı Ustadla çatdıracağdım. Qismət olmadı...

O, yazılarının internetdə dərc olunması ilə kifayətlənməzdi. Qəzet, çap mediası onun üçün tamam başqa aləm idi. Ona görə də vaxtaşırı yazılarını dərc olunmaq üçün redaksiyamıza yollayar, Rauf bəy məmnuniyyətlə dərcinə göstəriş verərdi.

Çox böyük aydınımız, Cümhuriyyətin ən böyük araşdırmaçısı Şirməmməd Hüseynovun özü boyda nəhəng arxivi qalib özündən sonra. Əski əlifbadan çevirdiyi yazıların dərc olunduğu qəzetimizin nüsxələrini də bir gün ailəsinə təhvil verəcəyəm.

Şirməmməd Hüseynovu yaşadan, onun ömrünü uzadan məhz bu yazılar, bu tədqiqat materialları idi. Bayram günü təbrik üçün zəng edirdin, deyirdi bir dəqiqə dayan e, bu dəqiqə bir material hazırlayıram, gör tarixdə necə kişilər olub. Doğum günündə, ya Mətbuat Günündə zəng edib şəxsinə ünvanlı xoş sözlər demək istəyirdin, qayıdırdı ki, "bu dəqiqə Mirzə Bala Məmmədzaadənin bir yazısını latın qrafikasına çevirirəm, kişilər yaradıblar e, bildin?"

90 illik yubileyi ilə bağlı

Təqaüdünü millətine xərcləyən Ustad

söhbətimizi xatırlayıram. Yubileyini də Cümhuriyyət qurucuları ilə birgə "qeyd edirdi". Yazı masasından 17 dekabrda da ayrılmamışdı. "Mən bunlarla oturma-dururam e..." deyib yoxdan bir dövlət quran, bayraq qaldıran kişilər haqda yazdıqlarına işarə etmişdi. Tam ciddi şəkildə deyirdi ki, hər ad günündə ən böyük hədiyyəni özü-özünə edir. "Mən hər ad günümde Cümhuriyyət tarixinə aid nəyisə tapıb verirəm mətbəyə, çap eləməyə".

Bir dəfə dedim Şirməmməd müəllim, kitab nəşrinin maliyyə tərəfi də var. Sizə çap xərclərində kömək edən kimdir? Cavabını olduğu kimi diqqətinizə çatdırıram: "Şirməmməd Hüseynov. Bilirsən ora nə yazmışam? Yazmışam ki, kitab onu sifarişsiz və təmənnasız hazırlayan Şirməmməd Hüseyno-

vun vəsaiti ilə nəşr olunur. Mən heç vaxt gedib nə heç kəsin qapısını döyənəm, nə də heç kəsdən bir manat pul alanam. Ayda 1000 manat prezident təqaüdü almıram? Həm də universitetdə tam ştatda işləyirəm. Ona görə də nə xərci var, özüm verirəm. Araç içmirəm, çaxır içmirəm, restorana getmirəm. Mənim gündəlik yeməyim 6-7 manat tutur. Yerdə qalanı sərf edirəm cümhuriyyətçilərə".

Bax, belə kişi idi, bizim Ustadımız! Cümhuriyyət sevdalı insan idi. Peşəsini onun qədr sevmə, işinə onun kimi bağlı olan ikinci insan tanımadım bu illərdə...

Yarızarafat, yarıgerçək deyirdi ki, söz vermişəm, Cümhuriyyətin 100 illiyini bayram etməmiş öləm deyiləm. Arzusuna çatdı, hətta Xalq Cümhuriyyətinin 101-ci ildönümünü

də bayram etdi. Həmin gün telefon açıb təbrik eləmişdim. Bayram ovqatındaydı, həmişəki tək. Ən gözəl bayramda necə olmalıydı ki? Heç təsəvvür etməzdim ki, üstündən heç bir ay keçməyəcək və böyük dostumuzu itirəcəyik...

Bir dəfə də demişdi ki, söz vermişəm, 100 illiyi bayram eləməmiş bu işdən əl çəkən deyiləm. 100 illiyi hamılıqla bayram etdik, amma Cümhuriyyət qurucusu sevdiyi işdən əl çəkmədi. Son nəfəsinədək araşdırdı... Hər gün ən azı, 8 saat Cümhuriyyət tarixi öyrənməklə, yazmaqla məşğul idi.

Üzbəüz oturub söhbətlədiyimiz vaxtları xatırlayıram. Məhəmməd Əmindən, Fətəli xan Xoyskidən, Nəsim bəy Yusifbəyliyə, Üzeyir bəydən, Ceyhun bəydən sevə-sevə danışır, danışdıqca da əhvalı durulurdu, gözləri sevincdən alışıb-yanırdı. Bir valideyn öz

övladlarından, yaxud bir uşaq öz böyüklərindən danışanda belə olardı ancaq. 90 yaşlı Şirməmməd müəllim 24-34 yaşlarında cümhuriyyət quran gənclərdən bəhs edəndə onlara o qədər sayğılı yanaşırdı ki, Örnək götürəsi nə qədər gözəl xüsusiyyətləri var idi...

Onunla son müsahibəmiz abidələr mövzusunda həsr olunmuşdu. Fərqli yanaşması var idi. Şirməmməd müəllimin nəzərində, bütpərəstlik ənənələrindən imtina etmək la-

kimi ipə-sapa düzəndən sonra tarixi ədaləti bərpa etmişdi, Üzeyir Hacıbəyli: "Nəşrlərdə kənara qoyulmuş mətbu əsərləri" adlı kitabı ərəşəyə gətirmişdi. O qədər rahat olmuşdu ki, bu işi başa çatdırdandan sonra...

Öz təqaüdü hesabına nəşr etdirdiyi "Müstəqilliyin çətin yolu", "İstiqlal", "Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin əsərləri", 3 cildlik "Azərbaycan" qəzetində parlament he-sabatları və şərhləri" kitabları-

nı şəxsən bağışlayıb. Hər kitabı nəşr olunanda da eyni şəkildə seviniirdi, "Sənə o kitabdan verməmişəm", deyər, soruşurdu. Sonuncu kitabına "Qalın və qalan kitab" yazıb bağışlamışdı.

Şərəfli və məhsuldar bir ömür yaşayan Şirməmməd müəllim az qala ömrü boyu çalışdığı BDU-nun 100 illiyində iştirak edə bilmədi. Ancaq onun Cümhuriyyət yadigarı olan universitetdə hər zaman izi olacaq, sözü danışılacaq. Özü bir universitet idi. Onun keçdiyi yol nəsilə üçün "yol xəritəsi"dir. Təqaüdünü də millətə xərcləyirdi ki, bizlər oxuyaq, öyrənək, keçmişimizdən agah olaq...

Vəsiyyətinə, nəsihətinə əməl etsək, öyrənsək, tariximizin qədrini onun kimi bilsək, ruhu daim şad olacaq...

□ Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

Bu yazıda söhbət iki qaçqın qadından gedəcək.

Xəlil KAZIMLI

lər. Düzdür, onların da sıxıntısı var, amma maddi planda deyil.

Onları başqa qaçqın qadınlarla birləşdirən yeganə cəhət eyni dərəcədə qorxu çəkmələri, gələcək taleləri, aqibətləri barədə əndişəli olmalarıdır.

Necə ki, suriyalı, iraqılı qadınlar öz ölkələrinə qayıtmaqdan qorxurlar, eləcə də Haya bin əl Məktum və Zamirə Hacıyeva da öz ölkələrinə qayıtmaqdan, daha dəqiqi, zorla qayıtılmaqdan qorxurlar.

Onlardan biri, birincisi BƏƏ-nin ən məşhur emirliyi olan Dubayın şeyxi Məhəmməd ibn Rəşid əl Məktumun zövcəsidir. O biri isə azərbaycanlı bankir (Beynəlxalq Bankın sabiq rəhbəri) Cahangir Hacıyevin xanımidir.

Şeyx hazırda 40 milyon dollar pulla və övladlarıyla aradan çıxmış arvadının geri verilməsini tələb edir. Cahangir Hacıyev isə həbsxanadadır və xanımının geri gəlməsini qətiyyətlə istəmir, əksinə, özünün hansısa yolla həbsdən çıxıb Londona gəlməsini düşü-

mun olan-qalanı 40 milyon dursa, Z.Hacıyevanın ərinin dövlətdən 8-10 milyard oğurladığı iddia olunur. 40 milyon hara, 10 milyard hara?

40 milyon həmvətənimizin bir neçə elitər mağazada xərclədiyi, lüks mülklərə sərf etdiyi puldur.

Elə buradan da görünür ki, Z.Hacıyeva Haya əl Məktumdan daha səxavətlidir. Onu səxavətli edən əlinin altındakı maliyyə vəsaitinin çoxluğu-

dur. Bu qadınların Londonda rahat, komfortlu həyatlarını təmin edən pulların hər ikisi oğurluq pullarıdır. Haya xanım həmin pulları əri Məhəmməddən oğurlayıb. Zamirə xanımın Londona apardığı pullar isə Azərbaycan xalqından oğurlanıb.

Fərq budur ki, Haya'nın özünün şəxsən çırpıdırıb apardığı pullar əri Məhəmmədin varidatının bir hissəsidir, Zamirə Hacıyevanın apardığı pullar isə Azərbaycan xalqının, dövlətinin qazandığı, əri Cahangirin oğurladığı pullardır.

Bəs onların hansının pulu çoxdur? Təbii ki, həmvətənimiz xanımın. Haya əl-Məktu-

İki qaçqın və milyonçu qadının iztirabı

nür.

Onlar öz ölkələrinə qayıtmaqla bilərlərmi? İndilikdə çətin görünür. İngilis hakimlər və məmurlar o qədər də axmaq deyillər ki, "qızıl yumurtlayan toyuğu" kəssinlər.

Bu qadınlar öz ölkələrindən oğurladıqları pulu harada saxlayırlar? Londonda. Harada xərcləyirlər? Londonda. Lazım gələndə onların bu pullarının hamısını olmasa da, yarısını almaq olarmı? Olar.

Elədirsə, pulgir ingilislər o qaçqın qadınları öz ölkələrinə niyə versinlər?

Əksinə, London belə qadınlar (eləcə də kişilər) üçün əsl cənnətdir. Albionun çox zaman dumanlı olması fərq etmir, əsas odur ki, dünyanın

bütün oğurlarını böyük adada parlaq günlər gözləyir.

Bəs gələcəkdə bu qaçaq qadınların taleyi necə olacaq?

Əgər İngiltərə başbilənləri onları nə vaxtsa öz ölkələrinə versələr, onların ikisini də həbsxana gözləyir. Haya əl-Məktumu, şübhəsiz ki, ev dustağı edəcəklər. Amma Z.Hacıyeva ev dustağı olmaqla canını qurtarmaya bilər.

Bəlkə də kənardan baxan bir çoxları bu iki qaçqın qadının varidatına, azad ölkəyə sığınaraq asudə yaşamasına həsəd aparırlar. Ancaq onların ətrafında gedən söz-söhbət göstərir ki, onlar həsəd aparılacaq durumda deyillər.

Hər an saxlanılmaq və deportasiya edilmək qorxusu heç kəsə asan gəlməsin. Bəlkə də suriyalı və iraqılı qaçqın qadınlar sırf psixoloji baxımdan daha rahat durumdadırlar.

Əvvəllər məhkum olunmuş şəxslərin rehabilitasiya problemi yenidən gündəmdədir. Son zamanlar baş verən və mətbuat səhifələrinə qədər gəlib çatan cinayət hadisələri ilə bağlı xəbərlərdə "əvvəllər məhkum olunmuş şəxs" sözləri əskik olmur.

Faktlara diqqət edək:

İyulun 3-də Yevləğin Malbinəsi kəndi ərazisində Nicat Hüseynova bıçaqla xəsarətlər yetirilib. Nicat Hüseynov Yevlax xəstəxanasına çatdırılsa da, həkimlər onun həyatını xilas edə bilməyiblər. Yevlax Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşları qətli törədən Murad Hüseynovu saxlayıblar. İlk araşdırmalar zamanı Nicat Hüseynovun həbsxana həyatı yaşadığı, qətlin mübahisə zəminində törədiyi üzə çıxıb.

Qətdən 1 gün əvvəl isə Sumqayıt ŞPİ əməkdaşları keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində şəhər ərazisindəki evlərin birindən 200 manat oğurlamaqda şübhəli bilinən Xızı rayon sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Rafiq Novruzovu saxlayıb. Hacıqabul RPŞ əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində rayon ərazisindəki evlərin birindən 25.650 manat və 9800 manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları oğurlamaqda şübhəli bilinən əvvəllər məhkum olunmuş İlham Abbasov saxlanılıb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində isə əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş Vəli Əliyevlə və Füzuli Nəcəfovun cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib. İttihama görə, bu ilin yanvar ayında Bakıda, metronun "Nizami" stansiyasının yaxınlığında Saatlı rayon sakini, 1996-cı il təvəllüdü Emin Şəmiyev bıçaqlanaraq qətlə yetirilib. Qətl törətməkdə şübhəli bilinən Şirvan şəhər sakinləri, əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş 1994-cü il təvəllüdü Vəli Əliyev və 1990-cı il təvəllüdü Füzuli Nəcəfov Şirvan şəhəri ərazisində saxlanılıblar. İlk məlumat görə, hadisəyə tərəflər arasında yaranan mübahisə səbəb olub.

Qeyd olunanlar son 1 həftə ərzində əvvəllər məhkum olunmuş şəxslərlə bağlı gələn xəbərlərin çox cüzi hissəsidir...

Sabiq polis rəisi Mahmud Hacıyev deyir ki, əvvəllər məhkum olunmuş şəxslərin yenidən məhbəs yerinə qayıtması hər zaman aktualdır: "Cəmiyyətdəki insanlar xarakterik xüsusiyyətlərinə görə eyni deyillər. Təhsilinə, intellektinə, dünyagörüşünə görə cəmiyyətdə fərqli insanlar var. Sovet dövründə deyirdilər ki, məhbəsə düşənlər orada tərbiyələnilir. Bu isə yanlış yanaşma idi. İnsan 1 dəfə məhbəsə düşəndən sonra onun tərbiyələnmə prosesi getmir. Tam əksinə, oradakı yazılmamış qanunların onun psixologiyasında müəyyən dəyişikliklər emələ gətirir. Həmin dəyişikliklər sonradan şəxsin məhbəsə qayıdışını şərtləndirən əsas amillərdən-

Keçmiş məhbusları yenidən məhbəsə çəkən "əllər"

Mahmud Hacıyev

Azad İsayadə

Sabiq polis rəisi: "Psixoloji durumu, yaşayışı ağır olan belə şəxslərin geriye yolu həmişə açıq olur"
Psixoloq: "Sosial, psixoloji rehabilitasiya yoxdur, iş problemi həll olunmur, belə halda şəxs həbsxanadakı qaydaları ədalətli sayır"

dir".

Mahmud Hacıyev deyir ki, sosial-iqtisadi problemlər də məhkumluq həyatı yaşamış şəxslərin yenidən həbs yerlərinə qayıtmasına yol açan amillərdəndir: "Şəxs həbsdən çıxır və sosial-iqtisadi problemlər onu sıxır, dolana bilmir. Bir tərəfdən də işsizlik problemi ilə üzleşir. Əlaqədə olduğu, təmasda olduğu çevrənin də ona böyük təsiri olur. Ona görə də psixoloji durumu ağır olan belə şəxslərin geriye yolu həmişə açıq olur".

Mahmud Hacıyev deyir ki, şəxsin 2-ci dəfə məhbəsə qayıdışı onun sonrakı məhbəsə həyatlarını da asanlaşdırır: "2-ci qayıdırdan sonra mühit daha doğma olur. 3-cü qayıdış üçün daha heç bir baryer qalmır. 2-ci məhkumluqdan sonra məhbus azadlığa çıxır, daha böyük problemlərlə üzleşir. İş tapmır, cibində çörək almağa, işıq, qaz, su, elektrik xərclərini ödəməyə pulu da olmur. Ya cinayət eleməlidir, ya

da kiminsə əlinə baxmalıdır. İşgötürənlər əvvəllər məhkum olunmuş şəxslərdən uzaq gəzməyə, onların keçmişinə görə iş verməməyə çalışırlar. Mərkəzi Avropa ölkələrində isə tam əks proses var. Əgər eyni vakant yerə 2 nəfər iddia edirsə, onlardan biri əvvəllər məhkum olunmuş şəxsdirsə, çalışırlar ki, işə məhz həmin şəxsi götürsünlər. Bunu ona görə edirlər ki, şəxs keçmişinə görə cəmiyyətdən kənar qalmasın, öz yerini tutsun. Sovetlər birliyi dövründə məhbəsədən çıxmış şəxslərin işlə təmin olunması praktikası vardı. Belə şəxsləri mütləq qaydada işlə təmin edirdilər. Çalışdırdılar ki, azadlığa çıxan məhkuma sahə inspektoru daim nəzarət edirdi. Onun işlə təmin olunması üçün addımlar atılırdı. O dövrdə şəxs azadlığa çıxandan sonra sahə inspektoru bu haqda məktub gəlirdi. Sahə inspektoru həmin şəxsin qayğısını çəkirdi, işləməməsi-

lər. Belə şəxslərin işlə təminat məsələsi ortaya gələndə "Sən Allah, xətanı məndən uzaq elə" deyirlər. Bunun da səbəbləri var. İşsizlik məhkumun geri qayıtmasına yol açan əsas amildir".

Mahmud Hacıyev deyir ki, yenidən cinayət törətmiş məhkumlar ilk sorğu-sual zamanı əsasən işsizlik problemini qabardırırlar: "Deyir ki, işsizəm, nə edim? Oğurlamaşam, soyğunçuluq etməsəmdolana bilmirəm. Mənim özümə də vaxtı ilə polis rəisi kimi belə cavablar çox veriblər. İnsanlar da var ki, həbsdən çıxıblar, ən ağır işlərə qatlaşıb özlərini, ailələrini dolandırır. Yeni hər kəsin psixologiyası eyni deyil. Ümumilikdə isə belə halların azalması üçün əvvəllər məhkum olunmuş

qaydalarla 4-5 il yaşayır. Həmin müddətdə cəmiyyət inkişaf edir. Həbsə alınan şəxs isə həmin inkişafdan kənar qalır. Məhkumluq həyatı başa çatandan sonra isə inkişaf etmiş cəmiyyətə uyğunlaşa bilmir. Sosial, psixoloji rehabilitasiya yoxdur. İş tapmaq problemi həll olunmur. Belə bir halda şəxs özünün 5 il yaşadığı mühitdə olan qayda-qanunlar ədalətli sayır. Biz gündəlik həyatda ədalətsizliklərlə rastlaşırıqsa, belə şəxslər 5 il ərzində formalaşan düşüncəsinə, psixologiyasına görə 2 qat daha artıq rastlaşır. Şüurla hesab edir ki, türmə daha ədalətlidir. Yeni psixoloji baxımdan içəri qayıtmaq üçün heç bir baryer qalmır. "Kişinin başına iş gələr" düşüncəsi hakim düşüncəyə çevrilir. İş 1 dəfə gəlibsə,

fərqi yoxdur, 2-ci, 3-cü dəfə də, hətta 5-ci dəfə də gələ bilər. Məhbəsə olmayan şəxsin içəri düşmək qorxusu var. 1 dəfə orada olandan sonra isə bu qorxu da aradan qalxır, adıləşir".

Azad İsayadə deyir ki, əvvəllər məhkumluq həyatı yaşamış şəxslərin rehabilitasiyası üçün addımlar atılmalıdır: "Sivil ölkələrdə məhkumların rehabilitasiyası üçün xüsusi proqramlar var. 2 istiqamət üzrə tədbirlər görülür. Dövlət penitensiar sisteminin tamamilə demokratikləşməsinə çalışır. Cinayət törətmiş şəxsə münasibət də fərqli olur. Şəxsin yalnız və yalnız azadlıq hüququ əlindən alınır. Qalan hüquqları isə özündə qalır. Hətta elə ölkələr var ki, məhkumların müəyyən kateqoriyası şənbe-bazar günləri öz evlərinə də gedə bilərlər. Digər tərəfdən isə azadlıqdan məhrum edilmiş, həbs müddətini bitməsinə 1 il qalmış şəxslərlə sosioloqlar, psixoloqlar çox ciddi şəkildə işləyirlər. Məşhur terrorçu Breyvik məhbəsə ola-ola institut bitirib, hazırda elmi iş yazır. Halbuki o, ömürlük həbsə məhkum olunub. Bunu ona görə edirlər ki, birdən sabah şəxsi azadlığa buraxsalar, o, cəmiyyətdə özünü yad bilmir. Breyvik sabah azadlığa çıxıb gedib hansısa institutda dərs də deyə bilər. Bu cür yanaşma bizə gülməli gəlir. Sosial, psixoloji rehabilitasiya da məhz məhkum olunmuş şəxslərin cəmiyyətə inteqrasiyası məqsədi daşıyır. Şəxsin həbs müddəti bitəndə onun birce hüququ - azadlıq hüququ bərpa olunur. Qalan hüquqları isə o, həbsə alınanandan özündə olur. Ona görə də cəmiyyətə inteqrasiyası çox rahat olur, təkrar cinayət yoluna qayıtmır".

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Qoy həmişə seçki olsun

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Hər şeydən öncə faktlar lazımdır, sonra onlarla nə istəsən edə bilərsiniz"

(Mark Tven)

Deyir, növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilə bilər. Ancaq parlament üzvləri və hökumət qətiyyətlə bu şeyi təkzib etməkdədir. Camaatı anlamaq olar, bundan qabaq bir neçə dəfə buna bənzər seçki vəziyyətləri başımıza gəlmişdir. Eyni zamanda deputatları və hökumət üzvlərini də başa düşürük. Onsuz seçki keçirilsə kimsə onların rəyini soruşmayacaqdır. Elə bizim də. Şahmar Ələkbərovun 1991-ci ildə çəkdiyi "Qəzəlxan" kinosunda Əliqə Vahidin maraqlı bir şeirini səsləndirmişdilər: "Biz kimik, məclis onun məclisidir". Uzaqgörən əsərmiş.

Xəbərin təkzibinə cəhd edən deputatlar "Bizə növbədənəkar seçkilərin vacib olmasını əsaslandıran hansısa arqument göstərin" deyirlər. Guya konstitusiyaya görə seçkilərə hələ bir il qalmışdır. Birincisi, konstitusiya (hər dəfə bu zəhləməmiş, dilimizə yatmayan yabançı sözü yazanda əziyyət çəkərim, Anadoluda bu problemi yaxşı çözüb "anayasa" sözünü yaradıblar) Quran ayəsi deyil. Kefimiz istəyər, onu da dəyişərik. İkincisi, növbədənəkar parlament seçkilərini zəruri edən "n" qədər səbəb sayaram.

Örnək üçün, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi təzəlikcə xəbər vermişdi, şimal rayonlarımızda yağışlar üzündən bəzi taxıl sahələrinin biçilməsi gecikir. Yaxud metroda iki cavan oğlan bıçaqlaşmış, bəs deputatlar hara baxır? Çünki metroya minməyi özlərinə sığdırmırlar. Hələ növbəti gəlinin əmisi oğlunun baldızının babasına qoşulub qaçmasını demirəm. Elə tək bu saydığım 3 səbəb yetər ki, təzə parlament seçkiləri zəruri olsun. Tema açılmışkən, bizim bu "qaçan gəlinlər"imiz artıq beynəlxalq trendə çevrilir, qürur mənbəyimiz olur. Deyir, Dubay əmirinin hərəmxanasındakı yeddi arvadın biri 40 milyon dollar götürüb Londona qaçmışdır. Hazırda əmir arvadı tələb edir, ancaq arvad orada siyasi sığınacaq almaq üzrədir. O qədər pul götürüb, mütəlx sığınacaq vermək lazımdır. Hələ özünü yaxşı aparsa "Harrods" univərmağında alış-veriş üçün özəl piştaxta ayıracaqlar. İngilislər belə məsələləri yaxşı bilirlər. Əslində indi yadıma düşdü ki, bu qaçaqçının mədəni-sosial əsaslarını elə bu anqlosaksonlar qoyublar, vaxtilə "Qaçmış gəlin" adında film də çəkmişdilər. Sən demə, biz müsəlmanların əxlaqını korlamaq istəyirmişlər. Yaramazlar. Yoxsa harada görünüb gəlin baş götürüb qaçsın? Uzağı gəlinin özünü qaçırtmaq olar, klassik ədəbiyyatımızda bu temada çoxlu şirnikləndirici yazılar vardır. Misal üçün, görün şair sazı sinəsinə basıb nə deyir: "Taxtına çıxmaram, taxtın ucadır, Qoynuna girmərəm, yarı gecədir, Deməginən Molla Pənah qocadır, Səni tamam yesəm doymaram, gəlin!" Elə bu şeirin özü də növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilməsini zəruri edir. İndi söz əlaqədar təşkilatlarındır. Zarafat edirəm, hələlik onlarla işimiz yoxdur. Əlaqədar təşkilatlar elə şeydir ki, onun növbədənəkar seçkisi olmur. Həmişə, hər yerdə öz növbələrini gözləyirlər, öz məqamlarını dəqiq bilirlər.

Ümumiyyətlə, "növbədənəkar seçki" ifadəsi qüsurlu ifadədir. Nəyin növbəsidir? Növbələr keçmişdə, sovet hökumətinin qıt vaxtlarında qaldı. Dükana uzun, türkün sözü, quyruq yaranırdı, axırda talonla bir kilo, Napoleonun Moskvaya yürüşü vaxtından qalma ət alırdın. O vaxtlar, yeri gəlmişkən, Məzahir müəllim universitetdə tələbə və müəllimlərə talon verilməsinə baxırdı. İndi isə seçkiləri keçirdir. İndi bizim iqtisadi gücümüz elədir ki, istədiyim zaman, istənilən məsələ, vəzifə üzrə seçkilər keçirərik, uf da demərik. İsvəçrədə hər il prezident seçkiləri olur, heç buna "növbədənəkar" deyən varmı? Bizim İsvəçrədən nəyimiz əskikdir? Şokolad var, saat da o qədər çoxdur, İspaniyada oğrulara veririk.

Gürcüstanda gündür davam edən etirazlar təkə bu ölkə üçün deyil, artıq onun qonşuları üçün də mühüm önəm daşımağa başlayıb. Söhbət birinci növbədə Ermənistandan gedir. Ona görə ki, on illərdir yarımblokada şəraitində olan işğalçı ölkəni xarici aləmlə bağlayan yeganə quru yolu və dənizə çıxış Gürcüstan vasitəsilədir. Ermənistan öz işğal ortağı və faktiki ağası Rusiya ilə də yenə məhz Gürcüstan dəhlizi hesabına müttəfiqlik münasibətləri saxlayır. İqtisadi-ticari əlaqələr, mal-əzəq daşımaları, təbii qazın nəqli də eləcə.

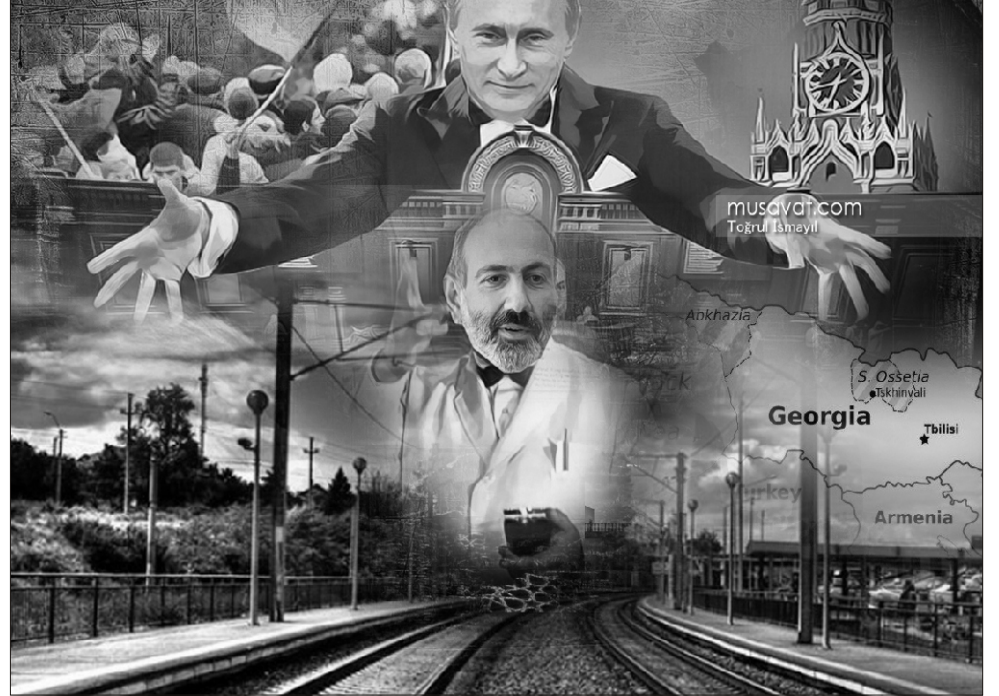
O üzədən Tiflisdəki olaylar, Rusiya ilə getdikcə daha da kəskinləşən münasibətlər, qarşılıqlı sanksiyaların tətbiqi hədələri haqlı olaraq, ən çox İrəvanı təlaşdırmaqdadır. Ermənilər narahatdırlar ki, Rusiyayı onunla birləşdirən yeganə dəmir yolu və avtomobil magistralı da günün birində bağlanar.

*****

Yada salağ ki, məlum olaylaradək İrəvan daim Gürcüstan vasitəsilə Rusiyadan özünə yeni, ikinci ehtiyat dəhliz ("nəfəslik") açmağa çalışıb. Bu məqsədlə hazırkı erməni rəhbərləri və onların sələfləri - keçmiş prezident Serj Sərkisyan, sabiq baş nazir Karen Karapetyan dəfələrlə Tiflisə səfərlər edərək, gürcü rəsmilərinin "sağ-qızını" oğurlamağa çalışıblar. 25 ildir fəaliyyətsiz qalan Abxaziya dəmir yolunun açılmasına cəhdlər ediblər. İrəvan bu yolda həm də ona görə maraqlıdır ki, Qarabağda yeni müharibənin qızışacağı halda onun vasitəsilə Rusiyadan gizli silah-sursat ala bilsin. Çünki Abxaziya dəmir yoluna Tiflisin nəzarət imkanı yoxdur.

Ermənilər, Nikol Paşinyan hökuməti öz istəklərinə nail olmaq üçün son vaxtlar Gürcüstanı siyasi rəvanslar eleməyə də başlamışdılar. Məsələn, ötən ay BMT-də köçkünlərlə bağlı Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü ehtiva edən sənədə Ermənistan 11 ildə ilk dəfə səs vermişdi. Erməni analitiklər bunu ilk növbədə Abxaziya yolunun açılması qarşılığında Tiflisə siyasi jest, siyasi avans kimi qiymətləndirmişdilər.

Ancaq gürcü hökuməti hələ ki bu məkrli gedişlərə aldanmır. Səbəblərdən biri Rusiya ilə kəskin qalan münasibətlərdirsə, digəri əlbəttə ki, Gürcüstanın milli təhlükəsizliyində həlledici faktorlar olan Azərbaycan və Türkiyəni incitməmək istəyidir. Məsələn, keçən həftə Gürcüstan hökuməti öz erməni vətəndaşlarına Dağlıq Qarabağda keçirilən qanunsuz ümumerməni

Ermənistanın 2-ci dəhliz

arzusu gözündə qaldı - fiasko

Abxaziya dəmir yolunun açılması məsələsi gündəmdən çıxıb; Gürcüstan olayları İrəvan və Moskvanı bir-birindən daha asılı duruma gətirib - səbəblər; **politoloq**: "Rusiya bu variantı Ermənistanda bir daha tətbiq etməyəcək..."

forumuna qatılmaq qadağan elədi. Bundan qabaq isə Gürcüstanın müdafiə naziri Qəbələdə Azərbaycan və Türkiyənin müdafiə nazirləri ilə ortaq hərbi təlimlərin keçirilməsi haqda anlaşma imzaladı. İrəvanda bunu hətta "üçlü hərbi ittifaq" kimi dəyərləndirmişdilər...

*****

Bu arada Rusiya və Gürcüstan rəsmiləri arasında Cenevrədə keçirilən növbəti görüş uğursuzluqla nəticələnib. Belə bir açıqlama ilə Gürcüstanın xarici işlər nazirinin müavini Laşa Darsalia çıxış edib. Danışıqlarda Tiflis işğal altında olan ərazilərdə humanitar vəziyyətlə bağlı məsələləri gündəmə gətirib, ancaq tərəflər ortaq məxrəcə gələ bilməyib.

"Yeni Müsavat" onu da xatırladır ki, tərəflər arasında bu səviyyədə vaxtaşırı reallaşan görüşlərdə Abxaziya dəmir yolu məsələsi də zaman-zaman müzakirə olunub. Başqa sözlə, danışıqların predmetlərindən biri Abxaziya dəmir yolunun açılışı olub. Lakin göründüyü kimi, bu mövzu artıq yerli-dibli gündəlikdən çıxıb. Moskva və Tiflis indi heç olmasa, minimal, humanitar səviyyədə münasibətlərin qalmasını yollarını axtarırlar.

*****

Beləliklə, Tiflisdəki yeni proseslərdən dolayı yetərincə

maraqlı situasiya yaranıb. Situasiyanın özəlliyi ondadır ki, Gürcüstanda anti-Rusiya ovqatının güclənməsi Rusiya üçün onun bölgədəki yeganə legitim hərbi qalası və forpostu olan Ermənistanın əhəmiyyətini artırıb. Elə İrəvan üçün də əsas zəmanətçi kimi Rusiyanın önəmi güclənib. Hər halda, Moskva indi Ermənistanda da Rusiya əleyhinə etirazların olmasında maraqlı deyil.

İkinci yandan, işğalçı ölkəyə əsas giriş qapısının Gürcüstan olduğu və bu qapının da qapanma riski yarandığından, Rusiya və Ermənistan heç vaxt olmadığı qədər bir-biri ilə "məhraban davranmaq", anlaşmaq zorunda görünür. Bu xüsusda bəzi təhlilçilər hətta hesab edirlər ki, ən yaxın perspektiv üçün Moskva Paşinyan hakimiyyətinə daha dözümlü yanaşsa, Ermənistanı kobud müdaxilə planlarını bir müddət təxirə sala bilər.

O sırada sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli düşünür ki, Ermənistanda proseslər bir müddət öz axarına buraxılıb (Teleqraf.com). Onun sözlərinə görə, Paşinyanı son vaxtlar ciddi narahat edən və Moskvanın təsiri altında olduğu şübhə doğurmayan "Qarabağ klani"nin hakimiyyətə gəlməsi məsələsi

artıq keçilmiş mərhələdir. "Rusiya bu praktikanı bir daha tətbiq etməyəcək", - politoloq vurğulayıb.

Politoloq fikrini Putinin dostu, eks-prezident və Xocalı hərbi canisi Robert Köçəryanın təzədən həbsi üzərində inkişaf etdirərək deyir: "Düşünürəm ki, Rusiya Paşinyana xalqa verdiyi vədlərin heç olmasa, bir hissəsini yerinə yetirməsinə, Köçəryanın 2-3 il həbsdə yatmasına imkan yaradacaq. Buna qədər də Paşinyana siyasi hakimiyyətdə qalmasına məsafə verəcəklər. Sonra da əfv və ya amnistiya yolu ilə Köçəryanı xalq qarşısında etimadını doğrultmuş kimi görünəcək, Rusiyanın da Köçəryanın həbsini qısaltdığı görüntüsü yaradılacaq".

Ekspert mühacirətin sürətlə getdiyi balaca dövlətde proseslərin tamamilə Kremlin nəzarəti altında olduğunu da qeyd edib. "Ermənistanın qərbyönlü demokratiya quracağını xəyal etməsi əfsanədir", - deyər Q.Hüseynli sonda əlavə edib.

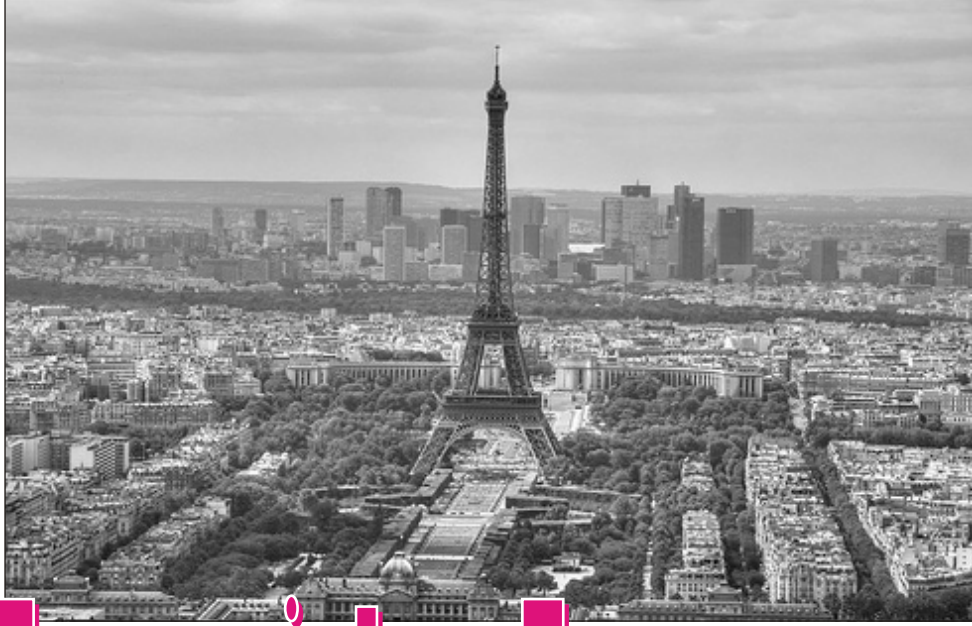
Blokada rejimində inləyən, Rusiyanın ucqar quberniyası statusu daşıyan bir cirdən ölkədə belə xəyalların qurulması iqiqat absurd və əfsanədir...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Azərbaycan özünün hərbi qüdrətini və silahlı qüvvələrinin döyüş qabiliyyətini artırmaq istiqamətində daha bir mühüm addım atıb. Belə ki, Avropa Birliyinin aparıcı üzvlərindən olan Fransa ilə hərbi-sənaye sahəsində əməkdaşlıq barədə razılıq əldə olunub.

Ötən ay Fransa paytaxtında keçirilən "Paris Air Show-2019" sergisində Azərbaycan da təmsil olunmuşdu. Ancaq daha önəmli-

İşğalçı Ermənistan Fransa üçün lazımsız dövlətə çevrilir

Elman Nəsirov: "Fransa Ermənistan üçün daha əvvəlki Fransa deyil"

si bu idi ki, sərgi çərçivəsində Azərbaycanın müdafiə sənayesi nazirinin müşaviri Fərrux Vəzirov Fransanın "Nexter", "Thales", "CS Communication", "Lacroix" şirkətlərinin rəhbərləri ilə görüşüb. Görüşdə hərbi-texniki əməkdaşlığa dair məsələlər müzakirə edilib. Məsələn, "Nexter" şirkətinin rəhbərliyi ilə görüşdə müxtəlif növ müdafiə təyinatlı məhsulların, o cümlədən Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində mövcud olan istehsal sahələrində təkərli zirehli texnikanın birgə istehsalı, robot texnikası sahəsində dəniz və hava platformaları üzərində müxtəlif növ silahların istehsalı və inteqrasiyası da daxil, əməkdaşlığın yaradılmasına dair danışıqlar aparılıb, tərəflər arasında bu layihələrin həyata keçirilməsi üzrə "yol xəritəsi" müəyyən edilib. Görüşdə "Nexter" şirkətinin ekspertlərinin iyulda Azərbaycana nəzərdə tutulan səfərləri çərçivəsində danışıqların davam etdirilməsinə dair razılıq əldə edilib. Sərgi çərçivəsində Fransa Müdafiə Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlıq idarəsinin reisi Thomas Lorne ilə də görüş olub. Görüşdə iki ölkə arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın yaradılması istiqamətində danışıqlar aparılıb.

Azərbaycanla Fransa arasında hərbi-texniki sahədə yaxınlaşma işğalçı Ermənistanla ciddi narahatlıq yaradıb və XİN rəsmisi narazılıq ifadə olunan açıqlama verib.

Ermənistan "köhnə dostu" Fransanın son bir-iki ayda Azərbaycanın xeyrinə

addımlar atmağa başlamasından həyəcanlanıb. Ötən ay Fransa məhkəmələri bu ölkənin bir neçə şəhərinin merlikləri ilə separatçı Dağlıq Qarabağdakı yaşayış məntəqələri arasında bağlanmış qanunsuz dostluq müqavilələrini ləğv edib. Bu proses separatçı Dağlıq Qarabağ rejiminin beynəlxalq miqyasda tanıtılması cəhdlərinin iflasa uğradığını göstərir. Qərar eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyətin separatçılıq meyillərini qınamasının növbəti təzahürüdür. Ermənistan da bunun fərqindədir.

Deputat-politoloq Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Fransanın Azərbaycanla münasibətlərə üstünlük verməyə, Ermənistanla münasibətlərdən isə məsafə saxlamağa başlamasını bir neçə aspektdən qiymətləndirmək lazımdır:

"Azərbaycan-Fransa münasibətlərində çox müsbət tendensiyalara şahidik. Fransa inzibati məhkəmələrinin Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin Fransanın ayrı-ayrı şəhərləri ilə imzaladığı "dostluq xartiyalarını" ləğv etməsi ciddi bir signal idi. Eyni zamanda indi

də Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi ilə Fransanın müvafiq qurumları arasında əməkdaşlıqla bağlı razılaşmanın əldə edilməsi, Fransanın hərbi-sənaye kompleksinin Azərbaycanla əməkdaşlığının gündəmə gəlməsi, eyni zamanda Azərbaycanın perspektivdə Fransadan hərbi texnika alması ilə bağlı razılaşmaların əldə olunması təsadüfi proseslər deyil. İlk növbədə bunun düzgün cavabı odur ki, bu, Azərbaycan dövlətinin başçısı cənab İlham Əliyevin yeritdiyi müstəqil, milli maraqlara söykənən xarici siyasətin təntənəsidir. Paralel surətdə Fransa çox gözəl dərk edir ki, Azərbaycan artıq 2020-ci ildən Fransanın da əsas söz sahibi olduğu Avropa İttifaqı ilə enerji təhlükəsizliyində yeni alternativ enerji mənbəyi kimi çıxış edəcək.

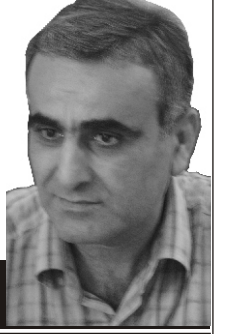
Yeni Azərbaycanın Avropa üçün əhəmiyyəti son dərəcə artmış olur. Fransada da bunu çox gözəl dərk edirlər. Həmçinin Fransa dövlətinin rəhbərliyi Ermənistanın Cənubi Qafqazda son dərəcə zəif mövqeyə malik olduğunun, regionda, dünyada çəkisinin son dərəcə

aşağı olduğunun fərqindədir. Ermənistan heç bir beynəlxalq prosesə təsir etmək, dünyada sülhə və təhlükəsizliyə töhfə vermək iqtidarında olan dövlət deyil. Bunu Fransa rəhbərliyi dərk edir. Fransada güclü olan erməni diasporasının Ermənistanın yeni rəhbərliyindən məyus olduğu reallığını da yaddan çıxarmaq olmaz. Fransadakı erməni diasporu güman edirdi ki, Nikol Paşinyanın gəlişi ilə Ermənistanla vəziyyət müsbətə doğru ciddi dəyişəcək. Ancaq ümidləri puça çıxıb. Paşinyanın siyasətini qeyri-müəyyən siyasət kimi qiymətləndirirlər. Paşinyanın eyni vaxtda bir neçə stulda oturmaq siyasətini bəyənmirlər. Ona görə də Fransadakı erməni lobbisi və diasporası Ermənistanın yeni hakimiyyətindən narazıdır. Beləliklə, sadaladığımız məqamların üst-üstə toplanması Fransanın Azərbaycana və Ermənistanla münasibətini dəyişir. Azərbaycana münasibət müsbətə, Ermənistanla isə mənfiiyə doğru dəyişir".

Deputat qeyd etdi ki, ona görə də Ermənistan həyəcanlanıb, artıq Fransanı satqınlıqda, Ermənistanla xəyanətdə ittiham etməkdən çəkinmirlər: "Amma ermənilər nə etsələr də fakt-faktılığında qalır. Fakt da odur ki, Fransa daha Ermənistan üçün əvvəlki Fransa deyil. Artıq dünya dəyişir. Dünyada daimi dostlar yox, daimi maraqlar mövcuddur. Bugünkü Fransanın maraqları onu Azərbaycan üçün tərəfdaşa çevirir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

**Rus ordusu
1 saatlıq
məsafədədirsə...**

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Gürcüstanda etirazlar hələ ki öz məntiqi sonluğuna çatmayıb. Bəllidi ki, qonşu ölkədə anti-Rusiya ovqatı bu etirazlar üçün katalizator rolunu oynayır. Ancaq hansı həmsərhəd məmləkətdə rusları sevirilər ki?

Postsovet ölkələri, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova, Baltikyanı dövlətlər öz yerində, qapı qonşular - Polşa, Rumınyada da Rusiyaya rəğbət yoxdur və ondan həmişə ehtiyat edirlər. Yaxud Rusiya ilə Belarus guya ittifaq dövlətində birləşib. Amma bu, Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya zaman-zaman anti-Rusiya bəyanatları verməyə, bu ittifaqın formal olduğunu xatırlatmağa mane olmur. Ruslara ən yaxın xalq sayılan belarusları belə, Rusiya ilə vahid dövlətdə yaşamaq bir elə maraqlandırır.

Heç vassal ermənilər də baxırsan ki, Moskva üçün əldən getmir, İvanın çörəyini yeyib, İvanın qoltuğuna sığınsa da, onun hesabına "Ermənistan" adlı simvolik dövlət qursa da, fürsət düşən kimi nankor qonşularımız öz sahibini sancır, Moskvaya etiraz püskürürlər, Putinin şəklini yandırirlər.

O ki qaldı bizə, əslində Azərbaycan da rusofil ölkə sayılmaz. Ancaq mövzumuz bu deyil. Tiflis olaylarıdır.

Bu günlərdə Gürcüstanda olan polyak jurnalist yazıb ki, gürcülər qorxu içərisində yaşayır, çünki Rusiyanın müdaxiləsi istənilən vaxt baş verə bilər. "İşğal edilmiş Abxaziyada və Cənubi Osetiyada Rusiya hərbi bazaları yerləşir, cəmi bir saata Rusiya hərbiçiləri Tiflisə çata bilərlər". Tələş budur. Zətən, 2008-ci ilin "5 günlük müharibəsi" zamanı ruslar Tiflisin həndəvərinə gəlib çıxmamışdılar mı? İşğal altındakı bölgələrdən Gürcüstan paytaxtına cəmi 100 km-lik məsafə var.

Əlbəttə ki, gürcülərin təlaşı haqlıdır. Daha bir səbəbdən: ruslar bir məşhur lətifədə deyildiyi kimi, "sayıb kəsməyi" yox, "kəsib saymağı" sevirlər. Yəni əvvəlcə hansısa yad ərazini işğal və ya ilhaq edir, sonra isə buna haqq qazandırmağa, "konstitusion əsaslar" uydurmağa çalışırlar, nəinki öncə işğal-ilhaqa "hüquq" zəmin hazırlayırlar.

Yeri gəlmişkən, Rusiyanın aparıcı telekanallarında analitik proqramları izləyənlər rus siyasi-ictimai şüurunda bu düşüncəyə asanlıqla əminlik hasil edə bilərlər. Az qala, hər gün bir dəstə qalstuklu rus siyasi və ekspert XXI əsrdə (!) aparıcı TV-lərdə rahatca başqa ölkələrin torpaqlarının işğalının mümkünlüyündən elə dem vururlar ki, sanki BMT Nizamnaməsində güclü dövlətin balaca dövləti parçalamaq haqqı əks olunub. Sanki yad məmləkətləri işğal etmək ruslara əsrlər öncə olduğu kimi, XXI əsrdə də (!) ana südü kimi halal imiş. Başqa ölkələrin suverenliyi və müstəqilliyinə yuxarıdan-aşağı baxmaq mərzisi də öz yerində.

Problem də ondadır ki, Rusiyanı heç vaxt öz siyasətini beynəlxalq hüquqa uyğunlaşdırmaq maraqlandırmayıb, əksinə, beynəlxalq hüququ özünə uyğunlaşdırmağa səy edib. Bu, bəlkə də yeganə ölkədir ki, konstitusiyasında belə bir qeyd var: "Rusiyanın təhlükəsizlik maraqları diktə edərsə, başqa ölkəyə hərbi müdaxilə edilə, hətta nüvə zərbəsi endirə bilər". Bir neçə il öncə isə Rusiya Ana Yasasına bu maddə əlavə olunub: "Beynəlxalq qanun və konvensiyalara Rusiya konstitusiyası ilə ziddiyyət təşkil edərsə, Rusiya konstitusiyası əsas götürülür".

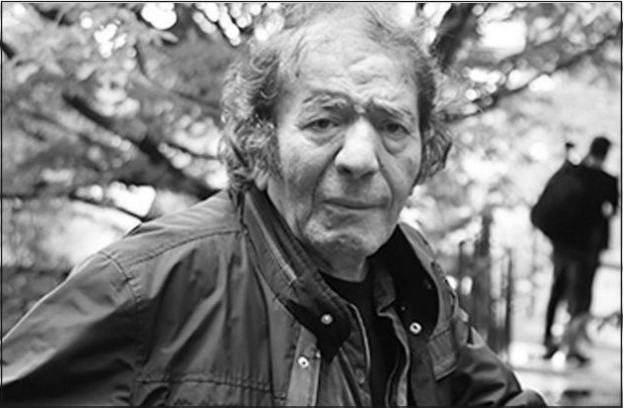
Aydın oldumu? Bu da sizə başqa ölkələrə dəvətsiz soxulmaq üçün, təcavüz üçün bir kitablıq "qanuni və konstitusion əsas". Belə bir yırtıcı, dünya düzəni və beynəlxalq hüququ hərləməyən dövlətin qonşusu olmaq əlbəttə ki, qorxuncdur. Gürcülərin haqqı var.

İndi gör bədbəxt Ermənistan nə gündədir: orada rus ordusu Ermənistanın öz içindədir. Gümrüdə, İrəvanda. İşğalçı ölkənin Türkiyə və İranla sərhədlərinə, İrəvan aeroportuna belə, "xilaskar" ruslar nəzarət edir. Ermənilər də arsız-arsız müstəqillikdən, suverenlikdən dem vururlar...

Ölüm xəbəri yayılan Musa Yaqub "Yeni Müsavat"a danışdı

Sağ iken "öldürülən" məşhurlarımız...

Bu günlərdə xalq şairi adına layiq görülən Musa Yaqubun iyulun 4-də vəfat etməsi ilə bağlı həm sosial şəbəkələrdə, həm də bir sıra mətbuat orqanlarında məlumat yayıldı. Lakin yayılan xəbərin ardınca şairin yaxın dostu, həmkarı Sabir Rüstəmxanlı məlumat yayaraq bildirdi ki, xəbərlər həqiqəti əks etdirmir. Bu barədə kult.az saytına danışan xalq şairi qeyd edib ki, Musa Yaqub hazırda özünü yaxşı hiss edir:

"İndicə xalq şairi Musa Yaquba zəng vurdum, səsi gur və sağlam idi. Musa Yaqub yenə ənənəvi sualını verdi: "Bəs nə vaxt gəlsən?" Məlum oldu ki, bu arada cəmi birçə dəfə tələsdiyimdən ona baş çəkmədən keçib Zaqatalaya getdiyimi bilir. "Bu istidə niyə oturmusan şəhərdə? Gəl bir dərdləşək" deyib məni tələsdirdi, "Müalicəyə getməliyəm, sonra gəlib məni tapmazsan" deyib güldü. Səsindən Babadağ havası vururdu. Babadağ durduqca bu səs də yaşayacaq..."

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı xalq şairi Musa Yaqubun özü ilə əlaqə saxlayıb. Xalq şairi qeyd edib ki, sağlamlığı ilə bağlı vəziyyəti stabildir: "Yaxşıyam, nisbətən özümü yaxşı hiss edirəm. Hazırda İsmayılının Buynuz kəndindəyəm və müalicəmi burada davam etdirirəm".

Qeyd edək ki, Musa Yaqub uzun müddədir parkinson xəstəliyindən əziyyət çəkir. Ötən gün isə təzyiqinin yüksəlməsi səbəbindən xəstəxanaya müraciət edib və müayinələrə sonra evə buraxılıb.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl də bir neçə dəfə məşhur sənətkarlarımızın dünyasını dəyişməsi ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Məsələn, tez-tez ölüm xəbəri yayılan məşhurlardan biri xanəndə Könül Xasiyevadır. Uzun müddətdir ki, sağlamlığında ciddi problemlər yaşayan xanəndənin defələrlə ölüm xəbəri yayılıb. Bir müddət bundan əvvəl də ölüm xəbəri yayılma məlumatı olmuşdu ki, xanəndə deyil, onun xalası vəfat edib.

Sağ iken ölüm xəbəri yayılan sənətkarlar sırasında əməkdar artist, sevimli aktrisasımız Kübra Əliyevanın da adı var. Hər zaman olduğu kimi, sənəçini "öldürən" mətbuat olmuşdu. Aktrisa "Narahat olmayın, mən sağ-salamatam, kim, niyə bu xəbəri yayıb, bilmirəm" deyib bərsində yayılan yalan xəbərə öz etirazını bildirmişdi.

"Məni 5 dəfə "öldürüb", 5 dəfə də dirildiblər". Bu sözləri isə xalq artisti Arif Quliyev bərsində yayılan ölüm xəbərlərinə münasibət bildirərkən deyib. Əslində aktyor haqlıdır, çünki defələrlə onun bərsində ölüm xəbəri yayılıb, sonradan isə həmin xəbərlər təkzib edilib.

Xalq artisti Naibə Allahverdiyevanın da 2017-ci ilin mart ayında saytların birində dünyasını dəyişdiyi xəbəri yayılmışdı. Xəbərdə Naibə xanımın gecə saatlarında səhhətinin pisləşməsinə görə xəstəxanaya aparıldığı və daha sonra isə dünyasını dəyişdiyi bildirilirdi.

2017-ci ilin avqust ayında sosial şəbəkələrdə müğənni Nazim Pişyarının dostları onun ölüm xəbərini yaymışdı.

Xalq artisti, tanınmış teleaparıcı, MGP (M Group Production) şirkətinin prezidenti Murad Dadaşovun ölüm xəbəri isə sosial şəbəkələrdə yayılmışdı. Hansı səbəbdən bu cür məlumatın yayılması bəlli olmasa da, Murad Dadaşov elə sosial şəbəkədən buna münasibət bildirmişdi: "Ölüm xəbərini yazanların ailəsi ilə bahəm, Allah cəzalarını versin".

Tanınmış müğənni, əməkdar artist Baloğlan Əşrəfov da bir dəfə "öldürülüb", "dirilib". Xəbər saytlarından biri onun ölüm xəbərini yaysa da, üstündən bir az keçmiş məlumatı təkzib etmişdi. Müğənni onun bərsində yalan xəbəri yazanlara lənət yağdırmışdı: "Belə olmaz axı! Başı batsın o xəbəri yazanın. Bu insan kimdirsə düşmənçiliklə yayır bu xəbəri. Təxribatdır mənə qarşı. Başqa nə ola bilər ki? Əzizlərim, doğmalarım eşidib narahat olurlar".

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

Mart ayında yanğın baş verən "Diqlas" ticarət mərkəzinin söküntüsü sürətlənib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, hazırda ticarət mərkəzinin yanmış binasının üst mərtəbələri sökülür. Yuxarı mərtəbələrə texnikalar qaldırılıb və onlar tikilinin beton layları üzərində hərəkət edərək, yuxarıdan aşağı olmaqla ticarət mərkəzinin qalıqlarını sökür.

da, ümumilikdə onların əksəriyyəti "Lotos" ticarət mərkəzinin ətrafında piştaxta quraraq, ticarətlə məşğul olmağa davam edirlər.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, "Lotos" ticarət mərkəzi yanan "Diqlas" ticarət mərkəzinin bir neçə metrliyində yerləşir.

Bəs hazırda həmin ticarət mərkəzində vəziyyət necədir? "Diqlas" yanğınının sonra "Lotos"da hansı dəyişiklik edilib?

ile müqayisədə ticarət yaxşıdır. Qiymətlər də ötən aylarla müqayisədə yüksək deyil".

Ticarət mərkəzinin ikinci mərtəbəsində geyimlər satılır. Satıcılar bildirdilər ki, kişi geyimləri bölümündə alver yaxşı gətsə də, qadın və uşaq geyimlərinin satışı aşağıdır.

Alıcılarla da söhbət etdik. Bildirdilər ki, "Diqlas"da yanğın baş verdikdən sonra "Lotos"un satıcıları qiymətləri qaldırıblar. Akif Axundov adlı alıcı bildirdi

ki, qiymətlərdə artım var: "Onsuz da burada olan mağazalarda qiymətlər yüksək idi. İndi daha da yüksəldilib. "Diqlas"da yanğın baş vermədən öncə burada 300 manata verilən gəlinlik, indi 350 manata icarəyə verilir".

Gəlinlik paltarlarının icarədarları və digər satıcılar isə deyilən ittihamları qəbul etmədilər. Bildirdilər ki, qiymətlərin qalxması malın maya dəyərini artırması ilə bağlıdır...

"Diqlas" yandı, "Lotos" da qiymətlər qalxdı

Alıcılara görə, ən çox uşaq geyimləri və gəlinliklərin qiymətində artım var...

Bəs ticarət mərkəzi yanğından necə mühafizə olunur?

Məlum olduğu kimi, "Diqlas"ın yanma səbəbi kimi ticarət mərkəzinin qarşısında olan dönerxananın alışması göstərildi. Bildirildi ki, alov ticarət mərkəzinə dönerxanadan keçib. Hazırda "Lotos"un da qarşısında xırda obyektlər fəaliyyət göstərir. Bu obyektlərin ləğv ediləcəyi bildirilsə də, hələ

Xatırladıq ki, rəsmi açıqlamalara görə, binanın yanğından tam şəkildə mühafizə olunan sahəsi 275 kvadratmetr təşkil edib. Lakin sonradan ticarət mərkəzinin qalıqlarının tam sökülməsi ilə bağlı qərar verilib. Binanın ümumi sahəsi 17 559 kvadratmetr olub. Zərər görə sahibkarlara dövlət tərəfindən maddi yardım edilib. Belə ki, indiyədək mağaza, anbar icarəyə götürmüş zərər çəkmiş sahibkara - 10000 manat, piştaxta və digər sahə icarəyə götürmüş zərər çəkmiş sahibkara - 2000 manat vəsait ödənilib.

Sahibkarların bir qismi verilən məbləğdən narazı olsalar

Ticarət mərkəzinin içərisinə daxil olduğumuzda müşahidə etdik ki, əvvəlki aylarla müqayisədə hazırda içəridə müştəri problemi yaşanmır. Bu ticarət mərkəzində "Diqlas"dan fərqli olaraq tikinti materialları, elektronika avadanlıqları deyil, əsasən qızıl, geyim və uşaq üçün oyuncaqlar satılır. Ticarət mərkəzinin birinci mərkəzi qızıl mağazalarıdır. Burada işləyən satıcılar bildirdilər ki, toy mövsümü olduğu üçün müştəri baxımından əziyyət çəkmirlər: "Diqlas"ın yanmasının bizzə ciddi təsiri yoxdur. Çünki orada qızıl satılırdı. Ancaq ümumilikdə götürəndə, qış ayları

ki, xüsusilə də uşaq geyimlərində qiymətlər yüksəlib: "Yanğından öncə "Diqlas"ın arxa hissəsində piştaxtalar qurub, paltar satırdılar. İndi həmin ərazi məhv olub. Nəticədə "Lotos"da da qiymətlər qaldırılıb. Adıca oyuncaqları götürsək, üzübüz mağazalarda olan eyni oyuncaq buradakından bir neçə manat ucuzdur. Məsələn, uşaq velosipedləri çöldə 80 manatdırsa, içəridə 100 manatdır. Süni şəkildə qiyməti qaldırıblar".

"Lotos"un yuxarı mərtəbəsində gəlinlik paltarları satılır, tikilir, icarəyə verilir. Bu mərtəbədə olan alıcılar da bildirdilər

ki qeyd edilən istiqamət üzrə hansısa addım atılmayıb.

Ticarət mərkəzinin tavanında isə yanğına qarşı xüsusi cihazların quraşdırıldığı şahidi olduq. Bildirildi ki, bu cihazlara alov dəydiyi zaman avtomatik olaraq ətrafa su səpilir və yanğın lokallaşdırılır. Cihazlar sıx olmasa da, bütün mərtəbələrin tavanlarında quraşdırılıb. Lakin divarlarda təxliyə planı, çıxışları göstərən işarələrə rast gəlmədik. Bundan əlavə, yanğın əleyhinə olan balonlar da gözə dəymirdi...

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"
Fotolar müəllifindir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVD F

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

İşğalçı Ermənistan öz ənənəsinə sadıqdır, təxribatları davam etdirir. Ölkənin silahlı qüvvələri baş qərargahının rəisi, general-leytenant Artak Davtyanın iyulun 3-də Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinə gəlməsi bunun növbəti sübutudur.

Ermənistanın Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilib ki, Davtyan Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində olub, həmçinin separatçı rejimin rəhbərləri ilə görüşüb. Erməni generalın Azərbaycan ərazisinə gəlişinin səbəbləri açıqlanmayıb, ancaq istənilən halda bu, danışıqlar prosesinə qarşı atılan məkrli addımlardan biridir. Qarabağdakı separatçı rejim mənsubları iddia ediblər ki, səfərdə məqsəd "iki erməni respublikası" arasında əməkdaşlığa dair müzakirələr aparmasıdır. Erməni tərəf var gücü ilə danışıqlara zərbə vurmağa, gərginliyi tətikləməyə çalışır.

Bu arada Ermənistanın işğal zonasındakı ordu hissələri ilə bağlı məlumatlar da yayılmaqdadır və güman olunur ki, erməni general mehiz ordudakı biabırılıqlara görə Qarabağa gəlib. Məlumatla görə, Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə yola salınan 18 çağırışçı yoxa çıxıb (Vətənf.az). Bu barədə çağırışçıların valideynləri erməni mətbuatına məlumat verib. Verilən xəbərə görə, çağırışçılar Quqark rayonundan işğal altında olan Xocavənd rayonunda yerləşən hərbi hissəyə göndərilib. Lakin onlar hərbi hissəyə çatmayıblar. Övladlarının ardınca gedən valideynlər isə onlardan xəbər tutub. Məsələ ilə bağlı Ermənistan Müdafiə Nazirliyi heç bir açıqlama verməyib. Mətbuatın yazdığına görə, çağırışçıları gətirən avtobus Laçın yolunun 23-cü kilometrliyində tapılıb. Çağırışçılarla birgə gələn erməni ordusunun 32 yaşlı zabiti Aram Vardanyanın və sürücü Tiqran Arakelyanın meyiti tapılıb. Onların üzərində zorakılıq əlamətləri ilə öldürüldükləri sübut edən izlər var. Erməni sosial şəbəkə istifadəçiləri çağırışçıların əldə alındığını və Qarabağa aparıldığını bildiriblər. Sosial şəbəkə istifadəçiləri heç kimin Qarabağda xidmət etmək istəmədiyini yazıblar. Sosial şəbəkə istifadəçisi olan Manvel Bağdasaryan belə yazıb: "Böyük ehtimal ki, çağırışçılar Qarabağa göndərildiklərini biləndə

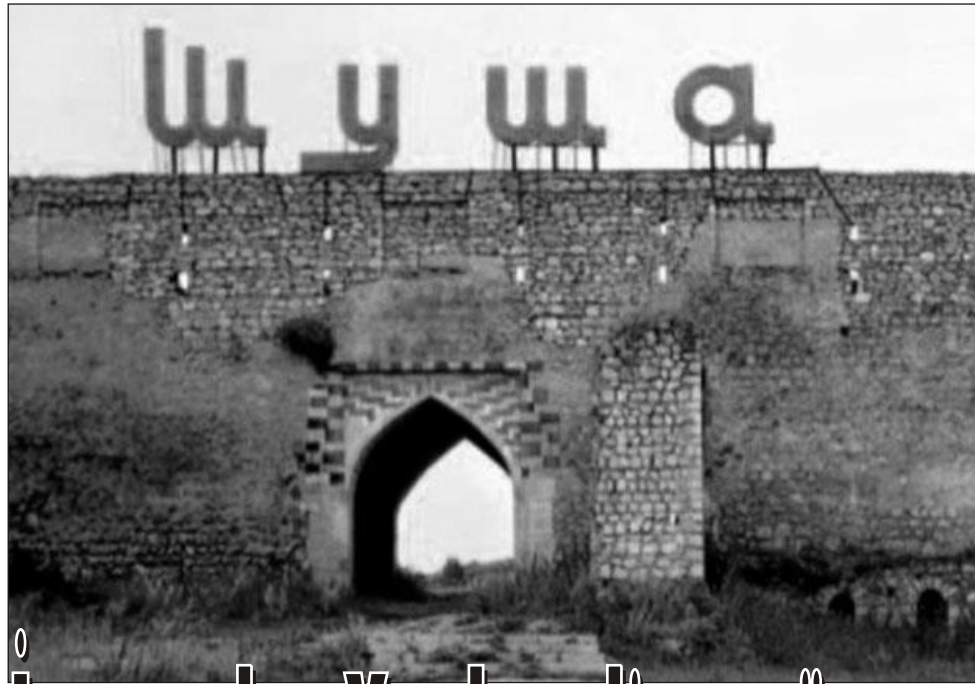
mübahisə düşüb. Gənclər sürücünü və zabiti öldürərək dağlara qaçıblar. Bu cinayətdir. Amma niyə müdafiə nazirliyi bu günə qədər açıqlama vermir? Hadisə baş verib. Bəli, heç kim Qarabağda ölmək istəmir".

"Son zamanlar Ermənistan ordusunda gənc əsgərlərlə köhnə əsgərlər arasında ziddiyyətlərin dərinləşməsi ölüm hallarının artmasına səbəb olur və bu da Qarabağın separatçı qurumunda nizam-intizamın olmadığını göstərir". Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli Ermənistanın Baş Qərargah rəisinin və Ermənistan XİN-in Qarabağa səfərinə münasibət bildirərək deyib. O qeyd edib ki, Ermənistanın Baş Qərargah rəisi Artak Davtyanın Qarabağa səfəri həm işğalçı Ermənistan ordusunun vəziyyətinə baxmaq, həm də Ordumuzun hazırlığını müzakirə etməklə əlaqədardır: "Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycan ordusunun ciddi hazırlığını görür və başa düşür ki, ordumuz qısa müddətdə öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcək. Bu səbəbdən Baş Qərargah rəisi vəziyyəti öyrənmək və Azərbaycan tərəfinin döyüş hazırlığını müzakirə etmək üçün işğal altında olan torpaqlara səfər edir. Ermənistan tərəfi işğalçı olduğunu anlayır və yaxşı başa düşür ki, etdikləri təxribatlar qarşısında ordumuz tərəfindən ciddi zərbələr ala bilər".

Yayılan digər məlumata görə, Ermənistan xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyan da Qarabağa gəlib. Vaşinqtonda Azərbaycanlı həmkarı ilə görüşmüş erməni nazirin Xankəndinə gəlişi heç şübhəsiz ki, danışıqlarla bağlıdır. İrəvan bir qayda olaraq danışıqlardan əvvəl və sonra Qarabağdakı oyuncuq rejimin rəhbərliyi ilə müzakirə aparır. Bununla həm separatçıları razı salmağa, İrəvanla konfrontasiyadan çəkəndirməyə çalışırlar, digər tərəfdən də beynəlxalq səviyyədə Xankəndindəki rejimin "çəkisini" artırmağa cəhd edirlər.

Baş nazir Nikol Paşinyanın adından yayılan məlumat da maraqlıdır. İddialara görə,

Qarabağ

rə, Paşinyan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün Azərbaycanla razılaşmağa qorxur. "Çünki hesab edir ki, ərəzələrin qaytarılması ölkədə ona qarşı sui-qəsd və çevrilişlə nəticələ-nəcək. Ermənistanda artıq belə presedent var. 1999-cu ildə Qarabağ məsələsinə görə parlament güllələnmişdi. Bu vəziyyət münaqişənin nizama salınması ilə bağlı danışıqlar prosesini tormozlayır. Bu fonda əsirlərin mübadiləsinə ən yaxşı halda sülh simvolu hesab etmək olar. Lakin bu o demək deyil ki, tərəflər bundan sonra daha tez-tez görüşəcək və nizamasalma ilə bağlı hansısa sənədi imzalamə-ğə başlayacaqlar. Sadəcə olaraq, bu addım yaxın vaxtlarda danışıqlar prosesində yeni təmaslara maksimal imkan yarada bilər. Mübadilə pozitiv at-

İrəvandan Xankəndinə müəmmalı səfərlər - Qarabağ ətrafında nə baş verir?

Nikol Paşinyanın adından NATO baş katibinə ünvanlandığı deyilən məktub təxribatdır, yoxsa ictimai rəyin öyrənilməsi? **politoloq:** "Paşinyan qərargah rəisini və xarici işlər nazirini Xankəndinə göndərməklə Saakyanı nəzarətdə saxlamağa çalışır"

Ermənistanın baş naziri NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqə məxfi məktub yazıb. Məktubda Paşinyan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Ermənistanla NATO-nun sıx əlaqələr qurmasına maneə olduğunu vurğulayıb. Ermənistanın baş naziri bu maneəni aradan qaldırmaq üçün bir il ərzində erməni qoşunlarını Dağlıq Qarabağdan çıxarmağa söz verir. "Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanla mübahisəli ərazilərdə olması Ermənistan və NATO-nun yaxınlaşması yolunda əsas maneədir. Bu maneə bir il ərzində aradan qaldırılacaq. Ermənistan silahlı qüvvələrinin münaqişə zonasından çıxarılması və ərəzilər üzərindəki nəzarətin Azərbaycana ötürülməsi üzrə hazırlanmış plan çərçivəsində Dağlıq Qarabağın sonrakı taleyi ümumxalq referendumuna çıxarılması təklif ediləcək" - məktubda deyilir. Ermənistan tərəfi bu məktubu "saxta" adlandırır, hazırda məktubun kim tərəfindən hazırlanması və yayılması ilə bağlı araşdırma aparılır.

Məktuba diqqətli informasiya təhlükəsizliyi üzrə ekspert Samvel Martirosyan birinci cəlb edib (Virtualaz.org) Lakin o məktubun əsl müəllifinin kimliyini araşdırıb bilməyib, ehtimal edir ki, feyk-sənəd Ermənistanın hüduqlarından kənarında hazırlanıb. Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin mətbuat katibi Samson Qalstyan isə qeyd edib ki, məktub haqda bilirlər, amma hazırda hansısa şərh vermək istəmir.

Xarici İşlər Nazirliyində də məktubun saxta olduğunu deyiblər, amma şərh vermək istəməyiblər. Samvel Martirosyan

qeyd edib ki, məktub ingiliscə qüsuruz və olduqca savadlı hazırlanıb. Bu xüsusat məktubun Ermənistan daxilində hazırlanmasını demək olar, istisna edir. "Xarici izlər axtarılır. Bir neçə variant var, amma mən hazırda onları demək istəmirəm, çünki sübutum yoxdur. Lakin aydındır ki, məktub Ermənistanla tərtib edilməyib. Burada Paşinyanın ən lənətli düşmənləri də forumlarda məktubun feyk olduğunu bildirirlər", - deyər Martirosyan bildirib.

Nikol Paşinyanın adından NATO baş katibinə ünvanlandığı deyilən məktub təxribatdır, yoxsa ictimai rəyin öyrənilməsi? Paşinyanın mətbuat katibi hələlik məktuba şərh verməyib. Qeyd edək ki, Paşinyanın əleydarları - Qarabağ klanının nümayəndələri onu tez-tez "torpaqları qaytarmaq planlarında" ittiham edirlər. Habelə Rusiya siyasi dairələri Paşinyanın Ermənistanın üzünü Qərbə, NATO-ya çevirmək cəhdləri haqda tez-tez müxtəlif şərhələr, məlumatlar yayırlar.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistanda daxili siyasi vəziyyət mürəkkəb olaraq qalır: "Çünki Qarabağ klanı Paşinyan iqtidarına qarşı dirənisi göstərir. Qeyd edim ki, Qarabağ klanının əsas mərkəzi işğal olunmuş ərəzələrdə qondarma rejimdir. Köçəryan və Sərkisyan tandemini əsasən burada formalaşaraq inkişaf edib, İrəvan klanına qarşı mübarizəyə keçir. Bundan əlavə, işğal olunmuş ərəzələrdə bir neçə hərbi hissə Bako Saakyanı tabedir. Burada istənilən təxribatlar baş verə bilər. Bir tərəfdən Azər-

baycanın mütəmadi hərbi təlimləri, danışıqlarda irəliləyişin əldə olunmaması müharibə variantını gündəmə saxlayır. Paşinyan qərargah rəisini və xarici işlər nazirini Xankəndinə göndərməklə Bako Saakyanı nəzarətdə saxlamağa çalışır".

M.Əsədullazadə dedi ki, Azərbaycan mümkün antiteror əməliyyatına başlayarsa, Paşinyan iqtidarını itirə bilər: "Bu da Qarabağ klanı üçün əsl işrət olar. Məhz Qarabağ klanı müharibə variantından istifadə edib hakimiyyəti ələ alıb. Eyni ssenari baş verərsə, Serj Sərkisyan hərəkatə keçə bilər".

Politoloq qeyd etdi ki, hazırda cəbhədə nisbi sakitlik olsa da, bu, Azərbaycanın müvəqqəti gözləmə mövqeyidir: "Görünür, erməni tərəf müəyyən addımlar atmalıdır. Bunu rəsmi Bakı gözləyir. Bundan əlavə, xarici işlər naziri Mnatsakyanın Bako Saakyanla görüşü onun Paşinyan iqtidarına tam tabe olmasına hesablanıb. Həmçinin burada müəyyən məsələni separatçıların nəzarətinə çatdırır. Çünki Azərbaycan müharibəyə başlasa, ciddi fəsadlar olacaqdır. Hazırkı durumda separatçıların İrəvan klanına tabe etdirilməsi istiqamətində iş gedir".

Belə bir durumda Paşinyanla bağlı rusiyalı ekspertin açıqlaması da diqqət çəkir. "Paşinyan Qarabağda sülh istəyir, lakin daxili siyasətdə vəziyyət ona bu istiqamətdə konkret addımlar atmağa imkan vermir". **Publika.az xəbər verir ki, bu barədə Rusiya prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi, politoloq Sergey Markov deyib. Onun sözlərinə gö-**

mosfer yaradır. Lakin yenə də vurğulayıram ki, bu, danışıqlar prosesində konkret sənədlər üzrə razılaşmaya səbəb olmayacaq", - Markov qeyd edib.

M.Əsədullazadə bu haqda danışıqdan dedi ki, Markov da im Qarabağ münaqişəsinin həlli barədə optimist fikirlər söyləyib, amma bu, reallaşmayıb: "Hər zaman erməni tərəfi məsələni daha da çətinləşdirib. Paşinyan Qərbin adamıdır və Qərb konfliktin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllində maraqlıdır. Vaşinqton da Paşinyanı münaqişəni həll etməyə, Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələri normallaşdırmağa çağırır. Paşinyan bilir ki, ərəzilər qaytarsa, ölkə inkişaf edər. Onu da bilir ki, bu onun sonu ola bilər".

Ermənistanın təxribatçı davranışlarına daha bir misal kimi işğal altındakı Kəlbəcər rayonu ərazisində yeniyetmələr üçün yeni təlim düşərgəsi yaradılmasını qeyd etmək olar. Məlumatla görə, təlim gələnlər əsasən Zəngəzur, Qarabağ və Gürcüstanın Cavaxetiya bölgəsindən toplanan gənclərdən ibarətdir. Təlimlər zamanı yeniyetmələr dağlıq şəraitdə döyüşlər, yüksəkliklərin ələ keçirilməsi və qorunması, dağ ciğırlarına nəzarətlə bağlı praktik təlim reallaşdırılıb. Hərbi təlimlərin təşkilatçısı Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycana qarşı təcavüzdə aktiv iştirak edən kəşfiyyatçı Vova Vartanov olub. O, Kəlbəcərdə VOMA döyüş düşərgəsi yaradıb və potensial müharibə üçün ordu formalaşdırır. Düşməni təxribatları bir-birinə əvəz edir. Beynəlxalq aləmə Bakını sülhə sadıq olmağa çağırır...

BMT-nin məcburi köçkünlərin insan hüquqları üzrə xüsusi məruzəçisi xanım Sesilia Ximenez-Damari BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının 41-ci sessiyası çərçivəsində "Azərbaycanda məcburi köçkünlərin insan hüquqları - tərəqqi və təhdidlər" adlı konfransda deyib ki, Azərbaycanda erməni işğalı nəticəsində artıq bir nəsil məcburi köçkün kimi böyüyür. Azərbaycan hökumətinin BMT çərçivəsində məcburi köçkünlərlə bağlı yüksək səviyyəli beynəlxalq qrupun yaradılması təşəbbüsünə qoşulmasına görə minnətdarlığını bildirən məruzəçi bu addımın ölkəmizin global səviyyədə məcburi köçürülmə hallarının həllinə yönəlmiş yüksək səviyyəli siyasi iradəsinin göstəricisi olduğunu bəyan edib. O deyib ki, ölkəmizdə məcburi köçkünlərin problemlərinin yeganə həlli Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin azad edilməsidir.

Bes yetişən bu nəslə işğal altında olan Qarabağı sevdire bilirikmi? Bunun üçün daha hansı işlər aparılmalıdır ki, gələcək nəsillər torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda əzm nümayiş etdirləsinlər?

"Yeni Müsavat"a danışan **politoloq Mübariz Əhmədov** bildirib ki, əslində biz düşüncəliyə ki, həm də informasiya, təbliğat savaşı aparırıq:

"Ermənistan-Azərbaycan müharibəsinin çox aspektləri var. Bunlardan biri də strateji müharibədir. Strategiya üzərində qurulan müharibədə ermənilərin və onların havadarlarının ən çox söykəndikləri məsələ qeyd edilən haldır. Yeni onlar düşünür ki, artıq yeni bir nəsil yetişir və bu nəsil Qarabağı tanımır. Həm də bunun əksini də düşünür ki, Ermənistan da yetişən nəsil Azərbaycanı tanımır. Bu, çox strateji məsələdir. Qeyd edilən məsələdə qəti şəkildə udurmaq olmaz. Bir qədər tarixə nəzər salaq. Belə ki, 2014-cü ildə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Paris görüşü o vaxta qədər olan görüşlərin içində ən təkmilli idi. Fransa prezidenti 5 formatda təriflərin görüşünə nail oldu. Sonda isə razılaşdırılan müd-

dələrdən biri Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin xətti ilə Dağlıq Qarabağda məzarların aşkarlanması, oradakı cəsədlərin DNT analizinin aparılması idi. Sərkisyan bununla razılaşa da, İrəvana çatan kimi fikrini dəyişdi. Məzarlıqlar müəyyən edilən zaman hökmən Dağlıq Qarabağ kökənli azərbaycanlılar həmin ərazilərə getməli idilər. Çünki onlar göstərməli idilər ki, hansı ərazilərdə döyüş gedib, harada itkilər veriblər. Sərkisyan dərk etdi ki, əgər azərbaycanlılar həmin ərazilərə gedərlərsə, Dağlıq Qarabağda yaşayan gənclər bu hadisələrin tarixi ilə daha yaxından maraqlana bilərlər. Ona görə də razılıq vermədilər. Sərkisyanın diplomatik rüsvayçılığı da elə oradan başladı. Hər kəsə bellidir ki, müharibəni biz deyil, onlar başladı. Bu məsələni ilk növbədə cəmiyyətə aşılmaq lazımdır. Gənc nəslə çatdırmaq gərəkdir ki, ümumiyyətlə, bu ərazilərdə ermənilər olmayıb".

Politoloq söyləyib ki, ermənilər çalışacaqlar ki, dırnaqarası həqiqətlərini daha da geniş sferada yaysınlar: "Bu mifoloji həqiqətlərdə çalışsınlar ki, azərbaycanlı adı

Qarabağı görməyən gənc nəsil - onlar baba yurdunu sevirmi?

Ekspert: "Biz sosial şəbəkələri də təbliğatımızın, işimizin bir parçasına çevirməliyik"

olmasın. Ona görə də biz həmdə bu məsələdə müharibə aparırıq. Ancaq tarixi həqiqətlər və gerçəklər var. Bu gün Ermənistan tarixin hansı hissəsinə qayıtsa, özləri azər-

baycanlıların adını hallandırmaq məcburiyyətində qalacaqlar. Ermənilərin rəsmi dövlət doktrinası Azərbaycanı unudurmaq olsa da, məndə, sosial şəbəkələr buna im-

kan vermir. Azca boşluğumuz olarsa, onlar bu istiqamətdə daha da irəli gedəcəklər. Ona görə də biz gələcək nəsillərdə boşluq buraxmalı deyilik. Bunun üçün sosial şəbəkələr-

dən də istifadə etmək lazımdır. Bu gün bəziləri deyirlər ki, sosial şəbəkələri bağlamaq lazımdır. Bağlamaqla nə əldə etmək olar? Onsuz da bu şəbəkələrə girmək istəyən şəxslər, yenə də bir yolunu tapıb istəklərinə nail olacaqlar. Biz sosial şəbəkələri də təbliğatımızın, işimizin bir parçasına çevirməliyik. Gənclərdə dediyimiz formada təbliğat fonunda sosial şəbəkələrdən də istifadə olunmalıdır. Vaxtilə mərhum Anar Məmmədov bir iş aparırdı. Deyirdi ki, hər gün bir erməni tapıb həqiqətlərimizi çatdırmasam, rahat ola bilmərəm. Baxın, bu cür təbliğatları yeni nəsil arasında aparmalıyıq. Yeni nəslin texnologiyaları yaxşı bilən gəncləri arasında iş aparılmalıdır. Bu istiqamət üzrə görmədiyimiz işlər çoxdur. Əgər bu işlər görülsə, gələcək nəsillərdə də bir əziz formalaşar".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Tələbələrin "ali" problemi - yataqxana dərdi

Ekspert çıxış yollarından danışdı; "Universitetlərin rayonlara köçürülməsi də bir çox məsələləri çözə bilər"

Yeni dərslərinə iki ay qalmasına baxmayaraq, indidən bir çox tələbələr kirayə ev axtarırlar. Çünki sentyabr ayına az qalmış Bakıda bir çox kirayə evlər tutulur, qiymətlər artır və sairə.

Ümumiyyətlə, hər dərslərinə başlayanda tələbələrin "ali" problemi - yataqxana problemi yenidən gündəmə gəlir. İllərdir ki, bu problem öz həllini tapa bilmir.

Xatırladaq ki, sovet dövründə tələbələrin demək olar ki, böyük əksəriyyəti yataqxanalarda qalırdı. Lakin Qarabağın işğalı zamanı yataqxanalara məcburi köçkünlər yerləşdirildi. Bundan sonra yataqxana məsələsi tələbələr üçün ciddi problemə çevrildi.

O da məlumdur ki, tələbələrin təxminən böyük faizi ödənişli təhsil alır. İllik ödənişlə yanaşı ayda azı 200 manat kirayə ödəmək tələbə üçün çox ciddi problemdir. Ekspertlər də hər zaman qeyd edir ki, tələbələr sosial problemi, qaçqınlıq olamamalıdır, bu onun təhsilinə, elm öyrənməsinə mane olur.

Bes hazırda Bakıda universitetlərin hansının yataqxanası var, vəziyyət necədir?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı kimi bir neçə universitetlə əlaqə saxladığımız

Azərbaycan Tibb Universitetinin mətbuat katibi Günel

Aslanova qəzetimizə açıqlamasında bildirdi ki, əvvəllər universitetin 6 yataqxanası olsa da, hazırda onlardan 4-ü fəaliyyət göstərir: "Bir yataqxanamız təmirdədir, digər yataqxanamızda isə məcburi köçkünlər məskunlaşıb. Tələbələr digər 4 yataqxanada qalır. Onların 2-si qız, 1-i oğlan, digəri isə əcnəbi tələbələrə məxsusdur. Təxminən 900-ə yaxın tələbə yataqxanada qala bilər. Tələbələr əsasən avqust ayında yataqxanamıza müraciət edir".

Günel Aslanova yataqxana qiymətindən də söz açdı:

"Qiymətlər bir qədər fərqlidir. Belə ki, oğlanlar ayda 50, qızlar isə 58-62 manat ödəyir. Bu otaqda qalan tələbələrin sayı ilə müəyyən edilir.

Qeyd edim ki, universitetimizə yeni rektor təyin olunduqdan sonra yataqxanamıza baxış keçirilib, oranın şəraiti ilə bağlı tədbirlər görülüb. Belə ki, bir yataqxanamız təmir olunub, yuma, ütüləmə məsələləri, su problemi tam həll olunub".

Bakı Dövlət Universitetinin mətbuat katibi Pərvanə İb-

rahimova isə qeyd etdi ki, universitetin yataqxana problemi hələ də həll olunmayıb:

"Məlum olduğu kimi, bizim universitetin yataqxanasında məcburi köçkünlər məskunlaşmışdı. Lakin məcburi köçkünlər evlərə köçürüldü və yataqxananın sökülərək yerində tələbə şəhərciyi salınacağı ilə bağlı planlar var idi. Hələ ki bu məsələ müzakirə edilir. Hazırda isə yataqxanamızın bir korpusu tələbələrin ixtiyarına verilib. Universitetimizə yeni rektor təyinatı olduqdan sonra rektorumuz həmin korpusa gedərək vəziyyəti yerində araşdırdı və orada müəyyən təmir işləri aparıldı. Korpusun 1-2-ci mərtəbəsində qız, 3-4-cü mərtəbəsində isə oğlan tələbələr qalır".

Digər universitetlərlə əlaqə yarada bilməsək də, araşdıranda məlum oldu ki, Azərbaycanda Dövlət İqtisad Universitetinin hazırda 5 yataqxanası var, lakin elə 5-də də məcburi köçkünlər yaşayır. Bu səbəbdən universitetin tələbələri yataqxana xidmətindən yararlanıb bilmir.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin də tələbələri uzun illərdir ki, universitetin yataqxanasın-

da qala bilmir. Bu universitetin də yataqxanasında məcburi köçkünlər məskunlaşıb.

Bakı Slavyan Universitetinin (BSU) isə 3 saylı qızlar yataqxanası tələbələrin ixtiyarındadır. Yataqxananın 2-4-cü mərtəbələri tamamilə tələbələrə məxsusdur. Birinci mərtəbədə məcburi köçkünlər məskunlaşıb.

Qeyd edək ki, dünyanın ən məşhur universitetlərinin reytinglərdə ilk sırada olmasının səbəblərindən biri tələbələr üçün yaradılan yataqxana ilə bağlıdır. Beləliklə, dünyanın ən aparıcı universitetləri kampus, xüsusi şəhərcik formasında fəaliyyət göstərir. Bununla da tələbələrin yataqxana, nəqliyyat, kitab problemi olmur, məişət qaçqınlığından demək olar ki, tam azad olurlar. Hətta tələbələr bu şəhərciklərdə dərslərdən sonra işləyib, maddi gəlir də əldə edə bilər.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın danışan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri yataqxana probleminin illərdir ki, davam etdiyini vurğuladı:

"Tələbələrin yataqxana ilə təmin olunması ilə bağlı bir müddət bundan əvvəl təkliflər irəli sürüldü, proqramlar qeyd edildi. Lakin təəssüf ki, hələ

də bu problem öz həllini tapa bilməyib. Qeyd edim ki, "Sovetski"də evlərin sökülməsi kirayə bazarına da təsir göstərdi. Çünki tələbələr seçdikləri kirayə mənzillərin əksəriyyəti həmin ərazidə yerləşirdi. Universitetlərə yaxın olan ərazilərdə isə kirayə haqqı kifayət qədər bahadır. İllik təhsil ödənişlərinin də kifayət qədər yüksək olduğunu nəzərə alanda görürük ki, həm tələbənin, həm də ailəsinin çiyinlərinə böyük yük düşmüş olur. Araşdıranda məlum olur ki, ölkədə tələbələrin təxminən 74 faizi ödənişli təhsil alır. Bu isə kifayət qədər böyük rəqəmdir.

Bir məsələni də qeyd etmək istərdim, hazırda dünya ölkələrində təhsilin pulsuz olması yönündə işlər aparılır. Bir çox ölkələrə artıq ötdən ildən başlayaraq pulsuz təhsil sistemine keçid edir. Bununla ya-

naşı, böyük universitetlərin kampusları, tələbə şəhərcikləri var. Hansı ki, orada tələbə üçün bütün şərait yaradılır. Təəssüf ki, Azərbaycanda bu yöndə atılan addımlar effektiv olmur.

Bir neçə il əvvəl universitetlərin rayonlara köçürülməsi ilə bağlı müzakirələr edilirdi. Əslində bu plan regionlar üçün də çox yaxşı olardı. Bunun Türkiyə timsalında artıq şahidi olmuşuq. Bildiyiniz kimi, əvvəllər Türkiyənin də bölgələrində universitetlərin sayı çox az idi. Lakin universitetlər bölgələrə köçürüldükdən sonra bölgələrin iqtisadi durumu da yaxşılaşdı. Belə olan halda Bakının da yökü azalmış olardı. Bu baxımdan universitetlərin bölgələrə köçürülməsi bir çox məsələlərin həllinə çözümlə ola bilər".

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

"Bu gün dünyada enerji təhlükəsizliyi məsələsi ön plana çıxır. Hər kəs artıq başa düşür ki, enerji təhlükəsizliyi olmadan ölkələrin milli təhlükəsizliyi haqqında danışmaq mümkün deyil". Prezident İlham Əliyevin bir neçə il önce çıxışında səsləndirdiyi bu sözlər ötən ilin iyul ayında baş verən qəza zamanı da bir daha təsdiqini tapdı.

2018-ci ilin 3 iyul tarixində "Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-nin açıq paylayıcı qurğular stansiyasının transformatorunda və 6-cı enerji blokunda yanğınla nəticələnən partlayış nəticəsində respublikanın əksər ərazilərinə elektrik enerjisinin verilməsi müvəqqəti olaraq dayandı. Bu hadisədən sonra "Azərenerji" ASC-də baş verən rəhbərlik dəyişimi, yeni Reabilitasiya Proqramının icrasına başlanılması, itirilmiş güclərin bərpası və əks-qəza avtomatlaşdırması istiqamətində görülən işlər sonrakı dövrdə ölkənin enerji ilə təminatında problem yaşanmasının qarşısını aldı. Ölkənin milli təhlükəsizliyindən iqtisadiyyata, sənaye istehsalından tutmuş bir çox digər sahələrə təsir edən enerji təhlükəsizliyi məsələsi ASC qarşısında əsas prioritet olaraq qoyuldu.

Yenidənqurma və itirilmiş güclərin bərpası
Ötən 1 il ərzində görülən işlərlə bağlı açıqlama verən "Azərenerji" ASC-nin media mərkəzinin rəhbəri Teymur Abdullayev qeyd etdi ki, Azərbaycan İES ən müasir səviyyədə yenidən qurulur: "Ötən ilin iyul ayın-

"Azərenerji" ASC-nin Reabilitasiya

Proqramı və yeni hədəflər

Ölkənin enerji təhlükəsizliyi yeni və daha etibarlı səviyyəyə qalxır

ticədə, Azərbaycan elektrik enerjisi idxal etsə də, ixracımız daha çoxdur və itirilmiş güclərin bərpasından sonra ixracımız kəskin artır. Həmçinin ölkənin enerji təhlükəsizliyi təmin olunub və hər hansı fasilələr yaranmır".

Vahid Əhmədov onu da qeyd etdi ki, "Azərenerji" ASC-nin hazırkı prezidenti Baba Rzayev daha öncə rəhbərlik etdiyi qurumlarda da müsbət fəaliyyəti olub və bu mənada cari fəaliyyətindən də gözəllər böyükdür: "2006-cı ildə Baba Rzayev "Bakielektrikşəbəkə"ni qəbul edəndə itkilər 16,98 faiz idi, 2015-ci ildə təhvil verdikdə isə itkilər 7,9 faizə düşdü. 2015-ci ildə isə "Azərişiq" ASC-ni 16 faiz itki ilə qəbul etdi, hazırda itkilər 10,8 faizdir. Bu

enerjisini istehsal etmək gücündə olmur. Qəzaların səbəbi də məhz bu kimi hallardır. O dövrdə elektrik stansiyaları heç də rəsmi olaraq qeyd edilən gücü ilə işləmirdi. Nə "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyası 2400 meqavat gücündə deyildi, nə də "Cənub" Elektrik Stansiyası yazıldığı kimi 780 meqavat istehsal gücündə deyildi. Hər zaman qeyd edilirdi ki, Cənubi Qafqazda bundan böyük istilik elektrik stansiyası tikilməyib, ancaq reallıqda İES 30-35 faiz gücü ilə işləyirdi. İctimaiyyətdə isə elə bir rəy yaranmışdı ki, elektrik enerjisi istehsalı nəinki daxili tələbatı ödəyir, hətta bunu ixrac etmək də mümkündür. Çünki burada müəyyən manipulyasiyalar edilirdi. Azərbaycanda SSRİ dövründə də, müs-

təqil olduğu illərdə də hər zaman idxal və ixrac enerjisi olub. Bu paralel rejimdə işləyib. Hazırda Ermənistan istisna olmaqla, Rusiya, Gürcüstan, İran və Türkiyə ilə günün müxtəlif zamanlarında elektrik enerjisi ixrac və idxal olunur. Müsbət saldo hər zaman Azərbaycanda olub. Hazırda Azərbaycanda enerjinin ixracı üzərində iş aparılır, kommersiya müqavilələri bağlanmalı və şirkətlər ölkəmizdən elektrik enerjisini almalıdırlar. "Azərenerji"də idarəetmə dəyişdikdən sonra biz görürük ki, ölkənin ən əsas istilik

Teymur Abdullayev

da baş verən qəza nəticəsində enerji sisteminin çökməsinə səbəb olan Mingəçevir şəhərindəki "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyası istismar müddətini başa vurduğu üçün ölkə prezidenti İlham Əliyevin göstərişi ilə ən müasir səviyyədə yenidən qurularaq bərpa edilir. Cənubi Qafqazın ən böyük istilik elektrik stansiyası olan və respublikada elektrik enerjisinə olan tələbatın 43%-ni təmin edən 8 bloklu "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyasında bütün parametrlər üzrə tikinti, yenidənqurma və bərpa işləri aparılır".

T.Abdullayev sözlərinə görə, bu gündə Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində "Azərenerji" ASC tərəfindən stansiyanın 6 saylı enerji blokunda kompleks yenidənqurma işləri aparılıb və nəticəsində 60 meqavat yük məhdudiyəti aradan qaldırılıb: "Həmçinin 500 kilovoltluq Açıq Paylayıcı Qurğunun II dövrəsinin 7 saylı enerji bloku və 1 saylı əlaqə avtotransformatorunun bütün elementləri yeni avadanlıqlarla əvəzlənərək istismara verilib. Nəticədə 7 saylı enerji blokunun gücü 250 meqavatdan maksimum həddə - 310 meqavata çatdırılıb. Bununla yanaşı, hidrogen istehsal edən elektroliz, oksigen qurğularında

da təmir işləri aparılıb. Ümumilikdə, Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyasında 3 il ərzində turbinlərin, generatorların, relemühafizə sisteminin, sexlərin, yanmstansiyaların, 500 və 330 kilovoltluq hava xətlərinin, əks-qəza avtomatikasının tamamilə yenidən qurulub bərpa edilməsi nəzərdə tutulub. Ümumilikdə genişmiqyaslı görüləcək işlərin nəticəsində stansiyanın gücü 380 meqavata artırılaq 2000 meqavata çatacaq, ən əsası isə "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyasında dayanıqlıq və etibarlılıq təmin ediləcək".

Ölkənin enerji təhlükəsizliyi necə təmin edilir?

Qurum sözçüsü onu da vurğuladı ki, "Azərenerji" ASC həmçinin "Cənub" Elektrik Stansiyasının etibarlılığını yüksək səviyyəyə çatdırıb: "Ötən ilin iyul ayının 3-də baş verən qəza nəticəsində enerji sisteminin çökməsi, Şirvan şəhərində yerləşən ölkənin ikinci böyük elektrik stansiyası olan "Cənub" Elektrik Stansiyasındakı 2 ədəd 330 kv-luq avtotransformatorun birinin sıradan çıxmasına səbəb olmuşdu. Həmin sıradan çıxan, gərginliyi 330, 220 və 6 kv-a çevirən avtotransformator yerli ATEF Transformator Zavodunda təmir edilərək "Cənub" Elektrik Stansiyasındakı yerinə quraşdırılıb. Nəticədə 330 və 220 kv-luq şəbəkənin etibarlılığı artırılıb, həmçinin xüsusi sərfiyyatda gərginliyin səviyyəsi 6 kv-dan 6,3 kv-a qaldırılıb. Bu işə xüsusi sərfiyyat müəhriklərinin işəsalma rejimini yüngülləşdirib və ehtiyat bəsləmə sisteminin etibarlılığını artırıb. Eyni zamanda hazırda "Cənub" Elektrik Stansiyasında Hacıqabul rayonunda yerləşən qazpaylayıcı stansiyadan 25 km məsafədə yeni qaz xətti çəkilir. Yeni xətt çəkiləndən sonra qaz kompressorları sistemdən çıxarılacaq və onun işləməsinə sərf edilən aylıq 7 milyon kVts elektrik enerjisinə qənaət edilərək həmin 7 milyon kVts elektrik enerji yükü ümumi sistmə ötürüləcək .

Vahid Əhmədov

Qeyd edək ki, "Azərenerji" ASC-nin ötən ilin payızından sonra Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində "Cənub" Elektrik Stansiyasının avadanlıqlarda həyata keçirdiyi təmir-saxlama işləri nəticəsində stansiyanın gücü 520 MVT-dan 720 MVT-ya qaldırılıb və bununla da 200 MVT itirilmiş güc bərpa olunub".

T.Abdullayev həmçinin diqqətə çatdırdı ki, "Azərenerji" ASC Şüvəlandakı "Şimal-1" elektrik

stansiyasında itirilmiş 30 mvt gücü bərpa edib. O cümlədən sistem əhəmiyyətli 17 yanmstansiyanı, sistem əhəmiyyətli yüksək gərginlikli ötürmə xətlərini yenidən qurur.

Azərbaycan elektrik enerjisi ixracatçısı kimi...

"Azərenerji" ASC-də son 1 ildə görülən işləri dəyərləndirən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov itkilərin azalmasını və ixrac artmasını müsbət hal kimi qiymətləndirdi: "Azərenerji"nin ən başlıca problemi hər zaman itkilər idi və itkinin həcmi qəbul ediləməz dərəcədə böyük idi. Bunu adətən köhnə avadanlıqlar və köhnə xətlərlə əlaqələndirirdilər. Qurumun yeni rəhbəri Baba Rzayev dövründə isə bu sahədə işlər görüldü. Transformatorlar, xətlər dəyişdirildi, bir qismi yenidən çəkildi. Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində müəyyən işlər görüldü, yeni stansiyaların tikilməsi istiqamətində ciddi iş aparıldı və hazırda da davam edir. Bütün bunların nəticəsi olaraq, itkilərin qarşısı xeyli alındı. İtkilərin azalması həm də dövlət büdcəsinə daxil olacaq vəsaitlərin itməsinin qarşısını aldı. Bu istiqamətdə çox ciddi iş aparılır. Ne-

İlham Şaban

proqrama uyğun olaraq işlər aparılır. İtkilər kəskin azalıb".

Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri, enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şaban da hesab edir ki, 2018-ci ilin sentyabrından, "Azərenerji" ASC-də rəhbərlik dəyişəndən sonra ötən dövrdə xeyli müsbət dəyişikliklər aparılıb: "Rəhbərlik dəyişdikdən sonra həm də "Azərenerji" ASC-yə vəsait ayrıldı və elektrik stansiyalarının modernizasiya edilməsi və təmir işlərinə yönəldildi. İstər istilik elektrik stansiyalarında, istərsə də hidroelektrik stansiyalarında güclərin bərpa edilməsi ilə bağlı rəsmi məlumatları da əldə edə bildik".

"Enerji mübadiləsində müsbət saldo hər zaman Azərbaycanda olub"

İ.Şabanın sözlərinə görə, hazırda itirilmiş güclərin bərpası ona görə gündəmdədir ki, əvvəlki rəhbərlik dövründə elektrik stansiyaları heç də rəsmi olaraq qeyd edilən gücü ilə işləmirdi: "Əvvəlki rəhbərlik dövrü Azərbaycanın generasiya sistemində yeni stansiyaların tikintisi ilə yadda qaldı. Ancaq elektrik stansiyası tikməklə iş bitmir, ona vaxtında texniki qulluq edilməyə, lazımı qaydada idarə edilməyə, o özünün layihə gücü qədər elektrik

elektrik stansiyası necə planlaşdırılır. Bu, qısa müddətdə həll edilən məsələ deyil, qarşıdakı dövrdə də enerji sistemi bir neçə il davam edən modernizasiya işlərinin sonrakı ölkənin enerji təhlükəsizliyi təmin ediləcək".

Onu da qeyd edək ki, 2019-cu ilin birinci yarım il ərzində "Azərenerji" ASC tərəfindən xarici dövlətlərə 648 milyon kVts elektrik enerjisi ixrac edilib ki, bu da ötən ilin birinci yarım il ilə müqayisədə 24 milyon kVts çoxdur. "Azərenerji" ASC-dən verilən məlumata görə, ötən ilin birinci yarım il ilə müqayisədə elektrik enerjisinin istehsalı da artırılıb. Belə ki, 2019-cu ilin arxada qalan birinci yarım il ərzində 11.544 milyard kVts elektrik enerjisi istehsal edilib. Bu işə ötən ilin birinci yarım il ilə müqayisədə 521 milyon kVts çoxdur. Bu statistikani son dövrlərdə aparılan işlərin nəticəsi kimi də dəyərləndirmək olar.

P.S. Yazı "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Üsavat"

Bakıda maskalı basqın işinin təfərrüatı - "Ev sahibi dedi ki..."

Bakıda mənzilə basqın etməkdə ittiham edilən şəxslər hakim qarşısına çıxarılıb. Onlar basqın etdikləri evdə külli miqdarda pul olduğunu ehtimal ediblər, amma cəmi 415 manat pul tapıblar.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində mənzilə basqın etməkdə ittiham edilən 1981-ci il təvəllüdü Ələddin Muradov, 1991-ci il təvəllüdü Orxan Məmmədov və 1992-ci il təvəllüdü Şamxal Həsənovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb. Hakim Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında dövlət ittihamçısı ittiham aktını elan edib.

İttihamda yazılır ki, adıçəkilən şəxslər Dilərə Əhmədovanın evinə basqın ediblər. Dilərə Əhmədovaya fiziki güc tətbiq ediblər. Ona bədən xəsarətləri yetirərək mənzildən 11 min 376 manatlıq oğurluq ediblər. Əsasən qızıl-zinət əşyaları ələ keçirilib.

Elan olunmuş ittihamla Ələddin Muradov və Orxan Məmmədov özünü qismən təqsirli bilib. Şamxal Həsənov isə özünü qətiyyətlə təqsirli bilməyib. Ələddin Muradov və Orxan Məmmədov evə oğurluğa gətirdiklərini etiraf ediblər. Amma evdən qeyd edilən məbləğdə pul götürmədiklərini, həmçinin mənzil sahibinə xəsarət yetirmədiklərini deyiblər.

"Mənə evi Tural adlı şəxs göstərib. Tural Şamxalın tanışı idi. Şamxal da qardaşımın dostu idi. Demişdi ki, evdə külli miqdarda pul var. Evdəkilərin toyda olduğunu demişdi. Biz bilmirdim ki, evdə adam var. Mənzilə girmək üçün lazım olan maskanı, alətləri Tural aldı. Amma mənzilə Orxanla mən getdik. Qapını açmaq istəyəndə qapı üzümüzə açıldı və qadın qarşımıza çıxdı. Biz ona heç nə eləmədik. Otağa keçdik, o, divanda oturdu. Qızılın yerini soruşduq, amma demədi. Evdən də 415 manat pul tapıb çıxdıq", - deyərək təqsirləndirilən Ələddin Muradov söyləyib.

Hakim sual verir ki, mənzil sahibi olan xanım onlara müqavimət göstərib? Ələddin Muradov deyib ki, qadın, sadəcə, divanda əyləşib və heç nə deməyib. Hakim təqsirləndirilən şəxsə doğru ifadə verməyi təklif edib.

Ələddin Muradov dediklərinin həqiqət olduğunu söyləyib və əlavə edib ki, Şamxal Həsənov bu işdə günahsızdır: "Şamxal, sadəcə, taksidürücüsüdür. Bizi ora Şamxal aparıb. Evə isə Orxanla mən girmişik. Onun heç bir günahı yoxdur".

Təqsirləndirilən Şamxal Həsənov ifadəsində göstərib ki, özünü, sadəcə, hadisəni bilib xəbər verməməkdə günahkar hesab edir: "Mən nə evə getmişəm, nə də başqa iş görmüşəm. Müstəntiq dedi ki, sən də bunlarla birlikdə içəri gedəcəksən".

Hakim bir daha təqsirləndirilən şəxslərdən ev sahibinə güc tətbiq edib-etmədiklərini soruşub. Orxan Məmmədov və Ələddin Muradov ev sahibini döymədiklərini deyiblər.

Bu cavaba hakimnin reaksiyası belə olub: "İki maskalı şəxs evə basqın edib, bunu görəndə qadın da heç bir reaksiya verməyib? Qışqırmayıb, sizə müqavimət göstərməyib? Deyib ki, xoş gəlmisiniz? Siz məhkəmənin buna inanacağını gözləyirsiniz?"

Təqsirləndirilən şəxslər bu suallara cavab verməyib. Məhkəmə araşdırması davam etdirilir.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxslərə qarşı Cinayət Məcəlləsinin 181.3.2-ci (quldurluq; külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Ailə qurmaq istəyənlərin 12-də sifilis, 12-də QİÇS aşkarlandı

"Bu ilin iyun ayı ərzində nikaha daxil olmaq üçün 13063 nəfər müayinədən keçib". Bunu "Report"a Elmi Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunun direktoru Zöhrə Əlimirzəyeva bildirib.

Onun sözlərinə görə, onlardan 213 nəfərdə talassemiya daşıyıcılığı, 12 nəfərdə sifilis, 12 şəxsə isə QİÇS aşkarlanıb: "Hər ikisində talassemiya daşıyıcılığı olan cütlüklərin sayı isə 2 olub".

Z.Əlimirzəyeva deyib ki, 2015-ci ildən indiyədək 568 163 nəfərdə qan müayinəsi aparılıb: "19 848 cütlükdən birində talassemiya daşıyıcılığı, 212 cütlüyün hər ikisində daşıyıcılıq aşkarlanıb. Bu müddət ərzində 1801 nəfərdə sifilis, 512 nəfərdə HIV (QİÇS) qeydə alınıb".

Bir həftəlik tətill puluna bir günlük çimərlik "səfası"

Xəzər sahilində dənizə və hovuzda girmək niyə lüksə çevrilib?

Yay aylarının gəlişi ilə insanlar ya tətillə, ya da dəniz sahilinə üz tutur. Amma məlum, çimərliklər özəl olduğu, ailədəki azyaşlılar daha çox hovuzları tərcih etdiyi üçün çarə qalır özəl çimərliklərə. Amma bu məkanlara getmək üçün də "qalın pulqabı"na ehtiyac var. "Yeni Musavat" həzi özəl çimərliklərin facebook səhifəsindən giriş qiymətləri ilə bağlı məlumatları toplayıb və ortaya belə bir mənzərə çıxıb.

"AF Hotel Aqua Park" - 20 manat
Novxanıda fəaliyyət göstərən "AF Hotel Aqua Park" kompleksində həftəsonu bir nəfər üçün giriş 20 manatdır. Burada 3 yaşına qədər uşaqlar üçün giriş pulsuz, 3 yaşından 12 yaşına qədər isə 15 manatdır.

"Bilgah Beach Hotel" - 40 manat
Bilgəh qəsəbəsində fəaliyyət göstərən "Bilgah Beach Hotel" dəki Aquaparkda həftəsonu 1 nəfər üçün giriş 40 manatdır. Dənizə giriş isə 30 manatdır. 3 yaşa qədər uşaqlar üçün aquaparkdan istifadə pulsuzdur. 3 yaşından 12 yaşına qədər isə 25 manatdır. Əgər uşağın boyu 1,20 sm.-dən hündürsə 40 manat ödəməlidirlər.

Mərdəkanda yerləşən Dalga Beach Aquapark çimərliyinin qiymətlərinə də keçək. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları üçün həftə içi - 35 AZN, həftə sonu - 50 AZN; Xarici vətəndaşlar üçün həftə içi - 50 AZN, həftə sonu - 70 AZN.

0-6 yaşlı uşaqlar üçün pulsuzdur, 7-12 yaşlı uşaqlar üçün 15 AZN.

Bu məbləğə akvapark, şəzlonq, məhrəba daxildir. Bilgəhdə yerləşən Amburan Beach Club-da isə çimərlik və hovuz qiymətləri aşağıdakı kimidir:

Bazar ertəsi - 20 AZN;
Çərşənbə axşamı - cümə günü - 23 AZN;

Şənbə - bazar - 28 AZN.
Boyu 130 sm (daxil olmaqla) olan uşaqlara giriş pulsuzdur.

Qiymətə çimərlik və hovuzda giriş, dəsmal, uzanma taxtı, çətin, uşaq meydançası, soyunma otağı (şkaf əlavə ödənişli); müxtəlif əyləncələr (trambolin, mini-golf üçün meydança, futbol meydançası, voleybol meydançası) daxildir.

Şıxovda yerləşən "Mambo Beach Club"un qiymətlərinə keçək.

Burada da giriş həftəiçi 15 manat, həftəsonu isə 20 manat olaraq nəzərə alınır. 6 yaşına qədər uşaqlar üçün giriş pulsuzdur (hər 1 böyüklə 1 nəfər 6 yaşına qədər uşaq daxil ola bilər).

Qiymətə hovuzdan və dənizdən istifadə, şəzlonq, dəsmal və çətin daxildir.

"Aqua Park Shikov" bir nəfər üçün 15 manat

"Aqua Park Shikov"dakı istirahət mərkəzinə həftəsonu bir nəfər üçün giriş 15 manatdır. 3 yaşa qədər uşaqlar üçün aquaparkdan istifadə pulsuzdur. 3 yaşından 12 yaşına qədər isə 10 manatdır.

"Dalga Beach Aquapark Resort" - 50 manat

"Dalga Beach Aquapark Resort" istirahət mərkəzinə həftəsonu bir nəfər üçün giriş 50 manatdır. 6 yaşına qədər uşaqlar üçün giriş pulsuzdur. 6 yaşından 12 yaşına qədər isə vətəndaşlara giriş 15 manatdır.

"Dalga Beach Aquapark Resort"dəki kompleksdə xarici vətəndaşlar üçün həftəsonu giriş 70 manatdır. Lakin xarici vətəndaşın oturma icazəsi varsa, bu məbləğ 50 manata endirilir.

"Amburan Beach" - 35 manat

"Amburan Beach" kompleksinə həftəsonu giriş 35 manatdır. Həftəiçi isə 30 manatdır. Uşaqlara gəlincə, boyu 1,50 sm.-dən hündür uşaqlara giriş böyüklər kimi hesablanır.

"Sea Breeze Hotel" 20 manat

"Sea Breeze Hotel" - Nardaranda yerləşir. Bir nəfər üçün giriş 20 manat təşkil edir. 10 yaşına qədər uşaqlar pulsuzdur.

Qiymətlərdən də gördüyünüz kimi, bir ailənin bir günlük

çimərlik məsrəfi minimum 100, maksimum 300 manata başa gəlir. Bu, sadəcə, çimərliyə giriş məbləğidir. Buradakı xidmətlərdən istifadə edib, yemək alsanız, bu zaman məbləğ ikiqat-üçqat artır. Nəticədə bir günlük çimərlik zövqü 4 nəfərlik bir ailəyə minimum 400-500 manata başa gəlir. Nəzərə alaq ki, bu qiymətə Azərbaycanın rayonlarında bir həftəlik ev kirayəleyib, təvəzökar yemək-içməklə ailəvi istirahəti təşkil etmək mümkündür. O halda bu bəhəliqda orta statistik azərbaycanlı niyə hovuzları seçsin ki?

Amma bölgələrdə hovuz qiymətləri nisbətən insafıdır. Məsələn, Nabrandakı "Sunset Beach"ə böyüklərin girişi 5, kiçiklərin girişi isə 3 manatdır. Bir çox hotellərdə isə hovuz-dəniz girişi üçün 10 manatdan artıq tələb olunmur.

HOVUZ TƏMİZ DEYİLSƏ, BUNLAR BAŞ VERƏ BİLƏR

Hovuzlardan danışılıb, onların təmizliyi ilə bağlı məqamları yaddan çıxarmaq olmaz. Hovuzların təmizliyi və gigiyenası isə diqqət edilməsi lazım olan ən vacib məqamlardan biridir.

Mütəxəssislərə görə, təmizliyi aparılmayan və sistemli olaraq xlorlanmayan hovuzlar hepatit növlərindən tutmuş, ishal, genital xəstəliklərə, infeksiyalara qədər bir çox problemlərə gətirə bilər. Musavat.com xəbər verir ki, hovuz səfası edən insanların diqqət etməli olduğu məqamlar aşağıdakılardır:

1. Bədəninizdə üstü açıq yara varsa, hovuzda girməyi bir müddət təxirə salmanız vacibdir. Hovuz suyundakı mümkün mikroblar açıq yaranızın iltihablanmasına səbəb ola bilər. Bu səbəbdən də yaranız sağalana qədər hovuzdan uzaq durmalısınız.

2. Hovuzda mütləq dəniz eynəkləri taxaraq girin. Bu eynək sayəsində xlorlardan gözünüzün yanmasının və qıcıqlanmasının qarşısını ala bilərsiniz, onları mümkün mikroblardan qoruya bilərsiniz.

3. Girdiyiniz hovuzun xlor miqdarı haqqında məlumat ala bilərsiniz. Xlor miqdarının milyonda 1 və 3 arası olması ən ideal səviyyə olaraq bilinir. Bununla paralel olaraq sudakı PH səviyyəsinin də 7.1 ilə 7.8 arasında olması göz və dəri sağlamlığı baxımından önəm daşıyır.

4. Hovuzda girmədən öncə və çıxdıqdan dərhal sonra duşa girmək infeksiyaya yoluxma riskini minimuma endirir.

5. Hovuzda üzmədən əvvəl sərinləmək istəyənlər də Günəş eynəyi taxmalıdırlar. Hovuzun içində uzun saatlar keçirənlərin Günəş eynəyi taxaraq göz sağlamlıqlarını qorumaqları vacibdir.

6. Hovuzda ayaq basmadan öncə ayaqların su dolu bir sahəyə salınması təmiz qalması üçün önəm daşıyır.

7. Hovuzdan çıxandan sonra yaş çimərlik paltarını qurusu ilə dəyişdirmək də infeksiyaya yoluxmanın qarşısını önəmli dərəcədə alır.

8. Hovuzdan çıxandan sonra çimərlik paltarlarını sabunlu su ilə yumaq onların təmizliyi və mikroblardan qorunmaq baxımından çox vacibdir.

9. Hovuzun təmizliyinin sistemli bir şəkildə edilib-edilmədiyini öyrənərək hovuz seçiminizi edə bilərsiniz. Hovuz kənarındakı lövhələrə baxaraq və ya səlahiyyətli nümayəndələrlə əlaqəyə girərək hovuz təmizliyi və qaydalar barədə məlumat almaq da faydalıdır.

10. Uşaqların hovuzda tualetlərini etmələrinə və su udmamalarına diqqət edilməlidir. Valideynlərin bu məsələdə diqqətli olması hovuzun təmizliyinə müsbət mənada təsir edir.

Ümumilikdə isə hovuzun nə dərəcədə təmiz olub-olmadığını müəyyənləşdirmənin adı üsulları var. Suyun rənginin bulanıqlığı, hər hansı qoxu, yaxud dibində çöküntünün olması hovuzun təmizlənməsi vaxtının gəldiyindən xəbər verir. Bundan başqa, hovuzdan istifadə edən hər kəsin sağlamlığı haqqında arayışı olmalıdır. Sağlamlıq kağızında əsasən göbək xəstəlikləri və bağırsağ qurdlarının olmaması göstərilmişdir.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Musavat"

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmən-Rahim!
 İnsanın həyatında ən ciddi mövzulardan biri budur ki, biz nə edək ki, Allah bəyənən halda hər günə daxil olaq, nə edək ki, Qiymətə üzünə halda gələk. Mömini, iman əhlini düşündürən sual budur. İnsan həyatı sürətlə gedir. Hesablayırıq ki, bir ay öncə mübarək Ramazan ayı ilə vidalaşmışdıq. Sanki dünən idi. Zilqədə ayının daxil olması o deməkdir ki, bizi mübarək Ramazan ayından artıq bir ay ayırdı.

Əxlaq ustaları tövsiyə edirlər ki, mütləqdir ki, bizim özümüzlə məşğul olmamız üçün programımız olsun, hesab-kitabımız olsun. Maraqlıdır ki, əxlaq ustalarının tövsiyələrində, İslamın əxlaq nəzəriyyəsində alimlər məsləhət görürlər ki, insan ara-sıra qırxgünlük proqramlar tərtib etsin. Bu proqramlara əsasən, insan özünün mənəvi sağlamlığı, mənəvi yüksəlişi, öz halı ilə bağlı konkret hədəflər qoysun, özü ilə birmənalı məşğul olsun.

Qəlbin paklanması üçün ən gözəl imkan

Ayətullah Cavad Amuli cənablarının buyuruşunda var ki, bu qırx gün ilin hər fəslində, hər dövründə, hər dönəmində ola bilər. Belə deyil ki, ancaq bəlli zamanlarda, bəlli müddətlərdə imkan var ki, bizlər düzələk, islah olaq. İlin hər günündə insanın düzələk imkanı var. Hər o gün ki, tövbə etmək halımız olsa, Allah Təala bizlərə bu halı nəsib etsə - bu, ilin hər günü üçün uygundur.

Amma bu günlərin içərisində önəmli fürsətlərdən də biri olaraq - xüsusən də insan qırx gün mənəvi təkamül ilə məşğul olmaq, özünün qırxgünlük mənəvi profilaktikasını etmək istəsə - xüsusən imkan da təqdim olunub. Bu imkanların baharı - Zilqədə ayının birinci günündən Zilhicce ayının onuncu gününə qədər davam edən 40 gündür. Bu mənəvi yüksəliş Həzrət Musa peyğəmbər (ə) ilə mənəvi uyğunluq tapmaqla səciyyələnir. Zil-

Qırxgünlük mənəvi marafonun startı

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
 İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

qədənin birinci günündən əməllərə diqqət etsə, halı xeyli dəyişər.

Bütün əməlləri Allah razılığı üçün edək, razı olmadıqlarından çəkinək

qədə ayının başlaması - bu 40 günlük mənəvi marafona start verilməsi mənasını verir.

Allah peyğəmbərlərinin (ə) hər biri mənəvi yüksəlişə, təkamülə çatıblar. Həzrət Musanın (ə) da həmin mənəvi yüksəlişi baş tutub, ondan sonra ona İlahi kitab nazil olub. Zilhicce ayının ilk on-günlüyündə qılınan namazda deyilən bəlli ayədə də məhz bu qırxgünlüyə işarə edilir.

İnsan Ərəfə gününə, Qurban bayramına bu cür halla hazırlaşsa, onun durumu, vəziyyəti tamamilə dəyişər. Bir var ki, Ərəfə günü daxil olur, insan ondan sonra həmin gündə nə edəcəyini düşünür. Bir də var ki, qırx gün öncədən insan hazırlaşır və sonuncu gün sözün bütün mənalarda onun üçün bayram olur.

Dostlar deyirlər ki, biz Zilhicce ayının ilk on-günlüyünün əməllərini, orucunu, təsbihatını, zikrlərini etməyə qədər Qurban bayramı ancaq bayram gününün namazı, qurban kəsilməsi ilə yekunlaşdı və həmin mənəvi ab-havanı yaşamaq çətin olurdu. Amma indi insan həftə həcə getməyəndə də Zilhicce ayının ilk günündən bacardığı qədər oruc tutur, ilk on-günlüyün əməllərini edir, zikrlərini deyir, sonra da Qurban bayramında nəfsinin həqiqi qurbanını verə bilər, həqiqi tövbə etmiş olur.

İndi insan buna bir qədər də öncədən hazırlaşsa, Zil-

sana göz verib ki, mütaliə etsin, ibrətlərə baxsın, qəlbi bu ibrətlərdən qidalanaraq dolsun. Allah insana qulaq verib ki, moizə eşitsin, dərs eşitsin, nəsihət eşitsin, qəlbi bunlarla dolsun. Biz indi bu mövzuda eşidəndə, oxuyanda qəlbimiz qidalanır.

Allah insana elə bir qəlb verib ki, həm kənardan, həm də daxildən dolmaq qabiliyyətinə malikdir. Qəlbimizin daxildən bir bulağı var ki, o, qəlbimizi aşırıb-daşıra bilər. Biz bir ömür ancaq kənar mənbələrdən qidalanırdıq. Məktəb kənar, bağça kənar, həyatımızın digər sahələri kənar. Çox zaman da bu al-dıqlarımız qəlbimizin qidalanması üçün o qədər də faydalı olmur. Hətta yaxşı qida alsaq da, öyrəşmiş qəlbimizi kənardan qidalandırmağa.

Amma dinimiz deyir ki, daxilimizdə də bir bulaq var, o bulaq əgər sağlam olsa, o bulağın gözləri tutulmasa, işe düşsə - qəlbimiz içəridən də dolar. Bu qırxgünlüklər onun üçündür ki, biz kənardan alacağımızı kontrol edək, filtrlər qoyaq, lazımsız məsələlərin daxil olmasına imkan verməyək.

Bir kondisioner bir il işləyir, ikinci ildə görürük ki, lazımı qədər sərinlik vermir. Dərhal həmin kondisionerin filtrlərini çıxarırdıq, baxırıq ki, toz basıb, qubar bağlayıb. Tez onu təmizləyirik. İndi illərlə təmizləmədiyimiz qəlbimizin mənəviyyat filtrləri nə vəziyyətdədir?!

Allah bizə bir varlıq, bir mövcudiyət verib, biz kənardan gələn təhrikləri qəbul edərkən onları filtrlərdən keçirməliyik. Əgər o filtrləri vaxtaşırı təmizləməsək - elə nə gəldi, necə gəldi qəbul edəcəyik.

İnsanın qəlbi bir hovuz bənzəyir

Ariflər deyir ki, insanın qəlbi bir hovuz oxşayır. Hovuzlar bir neçə cür olur. Müasir hovuzlar çoxu bu cürdür ki, onları kənardan doldururlar. Qədimdə hovuzlar fərqli olub. Bəzən həmin hovuzlar bulağın suyu ilə dolarmış, bəzən də mümkün idi ki, kənardan yağışın suyu, çayın suyu ilə və s. ilə zənginləşərmiş.

Allah insana bir qəlb verib. Bu qəlb iki cür dola bilər. Birinci - kənardan. Gözün vasitəsilə, qulağın vasitəsilə qəlb qidalana bilər. Allah in-

Göz düzgün qəbuledici olsa, qulaq düzgün qəbuledici olsa, ondan sonra Allah bizə vədə verib ki, içərimizdən də bulaqlar fəvvarə vuracaq, içimizdəki ən təbii bulaqlar işe düşəcək. Qırx gün lazımdır ki, insan bu təmizlik ilə məşğul olsun. Bu, qırx günə baş verir...

Hər kim iklasla qırx gecə-gündüz Allah yolunda addım atsa...

Həzrət Peyğəmbər (s) buyurur: "Hər kim qırx gecə-gündüz iklasla Allah yolunda addım ata, Sübhan Allah hikmət çeşmələrini onun qəlbindən dilinə süzdürər".

gün çalışır, sonra iklaslı olur. Bu, doğru yol deyil. Bir baxış budur ki, insanın nə dərəcədə iklası varsa, qırx gün ərzində də iklası elə o həddə olur. Bu da Peyğəmbərimizin (s) buyuruşunda keçən məsələ deyil.

Üçüncü dəqiq şərh budur ki, bizim gözləntimiz olmasın ki, birinci günün iklası qırxıncı günün iklası ilə eyni olacaq. Birinci günün iklası birinci günün ibtidai səviyyəsinə uyğun olacaq. İkinci gün, növbəti günlər iklas ondan daha yuxarı olacaq. Günbə gün iklasın səviyyəsi artacaq. Biz narahat olmayaq ki,

Həzrət Rəsulallah (s) bəşəriyyətin, insanlığın təbibidir. O Həzrət (s), bizim xəstəliklərimizdən xəbərdardır. Bir həkimə gedirsən, misal üçün deyir ki, gərək bəlli bir müalicə yerinə gədsən, bəlli bir müddətdə orada lazımı müalicəni alasan. Biz bunun müqabilində həkimə çoxlu suallar veririkmi, şəkk edirikmi? Çünki inanırıq ki, həkim bizim xəstəliyimizdən və onun müalicə yolundan xəbərdardır. İndi bizim də Həzrət Rəsulallahın (s) insanlara bütün mənəvi xəstəliklərindən xəbərdar olan qəlbərinin təbibi olmasına etiqadımız var.

Bu ayın gecələri fürsətdir

Mübarək buyuruşda qırx günə yanaşı, gecə-gündüz ibarəsi vurğulanır. İnsan adətən harayasa səfərə gəlməyi planlaşdıranda, gecə qərar verir, səhər yola düşür. Qırx gün insan gecə qərar verə, gündüz də onu icra edə - onun halına mütləq halına təsir qoyar. Xüsusən gecələrə təkid var. Zilqədənin və Zilhiccənin on-günlüyünün gecələrinə Allah xüsusi bəreket verib. Həzrət Musa (ə) ilə uyğunlaşdırıb bu gecələrdən bəhrələnmək imkanları var. Bu gecələrdə elə bir bəreketlər var ki, onlardan istifadə etsək, həyatımız mübarək bir həyat olar.

Bu əyyamla bağlı açıqlamalarda gəlir ki, o gecələrdə ki, gündüz başımız qarşır, kənar təhriklərin təsiri altında oluruq, amma gecələr bir fürsətdir ki, özümüzlə Allah arasında ünsiyyət yaratmaq imkanımız olur. Bu gecələrdə az müddətdən çox müddətə doğru Allahla olmağı öyrənək.

İxlasın həqiqəti necədir?

Həzrət Peyğəmbərin (s) buyuruşunda həm də iklas mövzusunda xüsusi vurğu edilir. Üç baxış ola bilər. Bir baxış budur ki, insan qırx

ilk gündə iklasımız istədiyimiz səviyyədə deyil. Növbəti gün, sonra daha yaxşı olacaq. Deməli, iklasın artımı da baş verəcək.

İxlasla bağlı bir mühüm nöqtə də var. Əgər insan qərar verə ki, mən bu qırx günə riayət edim, artıq qırxıncı gün hikmət bulaqları qəlbimdən dilimə süzülün - artıq iklası pozub. Əgər hədəf bu olsa ki, qırx gün əməl edir ki, qəlbindən hikmət bulaqları qaynasın - artıq iklasdan çıxıb. İxlas budur ki, əməli yalnız Allah üçün edək, qalanında, lütfərinə Ona təvəkkül edək.

Bu əyyamda nələri edək? Əməllərdən biri orucdur. Təbii ki, yaydır, oruc tutmaq çətin, hamının da vərdişi yoxdur. Nə qədər bacarırsaq, çalışsaq ki, oruc nemətindən bəhrələnek. Əsas iş insan gərək gözünü, dilini, qulağını, düşüncələrini, niyyətlərini, qəlbini bu qırx gündə iki məcrada saxlasın. Birincisi, Allahın razılığının ziddinə bir şey etməyə qoymayaq, ikincisi, elədiklərimizi Allah üçün edək. Allah buna böyük bəreketlər verər.

Bu ay özünün böyük kəramətli günləri ilə məşhurdur. Artıq İmam Museyi Kazımın (ə) əziz, fəzilətli qızı Həzrət Məsumənin (s.ə) mövludunu geridə qoymuşuq. Qarşıdan Həzrət İmam Rzanın (ə) nurani mövludu gəlir. Allah bütün hər kəsə bu günlərin bəreketinə bol tofiqatlar nəsib etsin! Əsas odur ki, biz Allahdan istəyək, Allah nəsib edər.

Allahım, aqibətlərimizi xeyirli et! Bizlərə bu günlərin bəreketlərindən layiqincə bəhrələnməyi nəsib et!

Allahım, qəlbimizi saflaşdırmaq üçün çalışmağı bizə inayət et!

Allahım, qəlbimizin bulaqlarının qaynasını nəsib et! Amin!

MUSAVAT

Son səhifə

N 141 (7311) 5 iyul 2019

Bunları bilirsinizmi?

- Dəvələrin üç qaşığı var.
- Bir ağcaqanadın sürəti saatda 8 kilometrdir.
- Bəzi böcəklər başının qopmasına rəğmən bir il yaşayır.
- Zürafə qulaqlarını dili ilə təmizləyir.
- İngiltərədəki bütün qu quşları kral ailəsinə mənsubdur.
- Pişiklər ultrason səsleri eşidə bilirlər.
- Qarısqalar yatmır.
- Xəstələnməyən tək heyvan köpək balığıdır.
- İlanlar kardır.
- Fillər hoppanmayan tək məməlidir.
- Delfinlər gözləri açıq yatır.
- Kenqurular arxa-arxaya yeriye bilmirlər.
- Sığırların dörd məməsi var.
- Yer üzərindəki ən təhlükəli heyvan ağcaqanaddır, çünki insan ölümünə ən çox onlar səbəb olur.
- Kirpilər suda batmır.
- Son 4 min ildə heç bir yırtıcı heyvan əhlişədirilməyib.
- Kəpənəklər dadı ayaqları ilə duyurlar.
- İnsanları barmaq izindən, itləri isə burun izindən tanımaq mümkündür.
- Mavi delfinlərin ürəkləri saniyədə 9 dəfə vurur.
- Şokolad itləri öldürə bilər.
- Normal insanın bədənində olan enerji 25 voltluq lampanı bir neçə dəqiqəyə yandırmağa qadirdir.
- Qaraşın insanlarda 120 min, sarışınlarda isə 140 min saç teli var.
- Bir insan ildə 10 milyon dəfə gözünü qırpır.
- Soğan doğrayarkən saqqız çeynəmək gözün yaşarmasının qarşısını alır.
- Ağ Evdə 13 min 22 ədəd cəngəl, o qədər də bıçaq və qaşığı var.
- Las-Veqas qumarxanalarının heç birində saat yoxdur.
- Onurğalı böcəklərin dörd burnu var.
- Kanadada insanların durduğu yerdə xoruldayaraq yatması qanunlara ziddir.
- Son 3500 ilin 230 ili barış içində yaşanıb. Yerdə qalın illərdə müharibə olub.
- Dünyadakı heyvanların 80 faizi altı ayaqlıdır.
- Dənizdən çıxarılan xərçənglərin qanı mavi rəngdədir.
- İnsanların dırnağı bir ildə 3,75 metrə qədər uzanır.
- Timsahlar daha dərinə batmaq üçün daş udurlar.

Çılpaq yatma vərdişinə görə sağ qaldı

Avstraliyanın Melburn şəhərində bir kişi elektrik yorğanın altında çıpaq yatma vərdişinə görə sağ qalıb. Bu barədə "Daily Mail" xəbər verib.

34 yaşlı Daniyel de Qabriyel gecə vaxtı oyanıb və yanığı qoxusu hiss edib. Yatmadan öncə o, üst-üstə bir neçə elektroyorğanla üstünü örtüb və onlar yanılıb. Daniel od tutan yatağı su ilə söndürməyə çalışsa da, bu, kömək etməyib. Bu zaman o, yatağı sadəcə küçəyə çıxarıb. Yanığın bütün evi bürüyüb və nəticədə Qabriellə sevgilisi ev əşyalarının yandan çoxunu itiriblər.

Daniel isə ikinci dərəcəli yanığı xəsarəti alıb və iki həftəsini xəstəxanada keçirib. Həkimlər ona deyiblər ki, eğer o, geyimdə yatsaydı, öləcəkdi. Zərərçəkmiş baş verən hadisəni "sürrealistik" adlandırıb və etiraf edib ki, elektrik yorğanın belə güclü yanığına səbəb olacağını təxmin etməyib.

Daha öncə xəbər verilmişdi ki, yüzlərlə tarantula kolleksiyacıları Çində baş verən yanğında həlak olub. Mütəxəssislər təxmin ediblər ki, yanğın elektrik yorğanında ki qısa qapanma nəticəsində baş verib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Öncə grip oldu, sonra yaddaşını itirdi

İngiltərənin Kambriya qraflığındakı Karlayl şəhərində bir qadın ensefalit olub və yaddaşını itirib. Bu barədə Britaniyanın "Daile Mail" qəzeti xəbər verib. 2016-cı ilin mart ayında 29 yaşlı Viki Harkness gripin əlamətlərini hiss edib. Bir müddət sonra onun yaddaşında kəsilmələr baş verib və hallüsinasiyalar görməyə başlayıb. O, hara getdiyini xatırlamayıb və hətta bir dəfə rəfiqəsinə deyib ki, "aya səyahət edib".

Daha sonra Harknessin epilepsiyaları başlayıb və onu xəstəxanaya aparıblar. Orada həkimlər müvafiq analizlər aparıblar və analizlər göstərib ki, Vikidə təhlükəli xəstəlik olan ensefalit yaranıb. Harknessi hospitalizasiya ediblər və süni komaya salıblar. Komadan aylıqdan sonra o, heç nəyi xatırlaya bilməyib. "Mən artıq öz bədənime nəzarət edə bilmirdim, ona görə də kateqoriyadan istifadə etməyə başladım. Mən qərribə şeylər danışırımdım. Həkimlər məndən indi hansı il olduğunu soruşdular. Mənsə cavabında dedim ki, indi 1860-cı ildir" - britaniyalı deyib.

Mütəxəssislər Harknessin yaxınlarına xəbərdarlıq etdilər ki, o, başqa bir insana çevrilib. Qadının dostları ona yaddaşını geri qaytarmağa yardım etmək üçün cəhd göstəriblər. Bunun üçün onun toy fotolarını və ortaq xatirələrini göstəriblər. Amma bu da ona kömək etməyib. Bundan sonra o, xəstəxanadan evə yazılıb və xəstəxanaya düşənə qədər məşğul olduğu işlərlə məşğul olmağa başlayıb, gündəlik tutub.

"Mən hər şeyi sıfırdan öyrənməyə başladım. Ayaqqabımın bağlarını bağlamağı, dişlərimi fırçalamağı yenidən öyrəndim. Mən aclığı hiss etməirdim və ancaq mənə deyilən vaxt yemək yeyirdim" - bunu da qadın bildirib.

Zaman keçdikcə Harknessin yaddaşı özünə qayıtmağa başlayıb. İndi o, idmanla məşğul olur və iş həyatına geri qayıdıb. Qadının sözlərinə görə, buna görə həyat yoldaşı Şona təşəkkür düşür, çünki sevdiyi kişi ona hər gün dəstək olub.

40 kiloluq puma 16 kiloluq uşağı qaçıрмаq istədi

ABŞ-ın Aydaho ştatında bir ailə Kelsi adlı dörd yaşlı qızını pumanın əlindən xilas edib. İnsident Reksberq şəhərinə gedən meşə yolunda baş verib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, anası Kerra və qohumları ilə birlikdə uşaq düşərgədə qalmış. Uşağın babası "East Idaho News"ə açıqlamasında bildirib ki, uşaq çadırdan itirdiyi ayaqqabısının arxasınca çıxıb. Elə həmin anda onu puma yaxalayıb və meşənin dərinliklərinə doğru gedib. Ailəsi uşağın səsinə çadırdan çıxanda isə "oğru heyvan" qorxaraq qaçıb və uşağı da atıb.

Heyvanın çəkisi təxminən 40 kilo olub. Bu səbəbdən də onun 4 yaşlı, 16 kiloluq uşağı qaçıрмаq cəhdi çətin başa gəlməyib. Xəbərdə bildirilir ki, qızın heyatına

hər hansı təhlükə yoxdur, sadəcə, onun bədənində heyvanın bir neçə izi qalıb və hazırda yaxşılaşır.

Mərc gəlib kartənkələ yedi və 1 həftə sonra öldü

Avstraliyanın Kvinslend ştatındakı Brisben şəhərində bir kişi bilərəkdən diri kartənkələ yeyib və aradan on gün keçəndən sonra ölüb. Bu barədə "Brisbane Times" nəşri xəbər verib. Nəşrin xəbərinə görə, 1 dekabr 2018-ci ildə 34 yaşlı üç uşaq atası Deyvid Douell bir bayram tədbirinə baş çəkib. Növbəti gün kişi özünü pis hiss etdiyini bildirib və bunun dünündən qalan sərxoşluqla əlaqəsi olduğunu deyib. Onun vəziyyəti pisləşəndə ailəsi təcili yardım briqadası çağırıb.

Ailəsinin ısrarına əsasən, kişini xəstəxanaya yazdırıblar və 4 dekabrda onun qanında təhlükəli bakteriya tapılıb. Xəstənin vəziyyəti gündən-günə pisləşmiş. Onun sidiyi qaralılıb, daha sonra isə səhhəti daha da ağırlaşmış. Həkimlər durumu kritik olduğu üçün onu süni komaya salıblar. Bu hadisədən bir

həftə sonra avstraliyalıya düzgün diaqnoz qoyulub və o, əməliyyat zamanı ölüb. Ailəsi həkimləri səhlənkarlıqda ittiham ediblər və bildiriblər ki, onlar xəstəyə lazımı həssaslığı göstərməyiblər.

Qohumları hesab etdilər ki, kişinin orqanizmində problemlərin yaranmasına səbəb bayram stolundakı toyuq səbəb olub. Bundan sonra arvadı Douell Allira onun dostlarından biri ilə ünsiyyətdə olub. O, baş vermiş hadisələri dumanlı şəkildə xatırlayıb: "Mən əminəm ki, həmin axşam Deyvid Tot kartənkələ yeyib".

Mərhumun xanımı bu məlumat barədə həkimə də bildirib və sonuncu bunu təsdiqləyib: "Bəli, daxili orqanların iflas etməsinə onun kartənkələ yeməsi səbəb ola bilərdi".

Dəqiqləşdirmə zamanı üzə çıxıb ki, kişiye mərclə kartənkələ yeməyi təklif ediblər və o da kartənkələni ağzına alıb. Ailəsi bu detali yerli mediaya da açıqlayıb və insanlara belə məsələlərlə zarafat etməyin doğru olmadığını deyib.

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190